

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії

На правах рукопису
УДК911.3

**СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
ГЕНДЕРНИХ АСПЕКТІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ:
КЕЙС ГЛИБОЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

Галузь знань: 10 Природничі науки

Спеціальність: 106 Географія

Освітня програма: Економічна географія

Спеціалізація: Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка

Бакалаврська робота
студентки 4 курсу
ОР «Бакалавр»
**Чубрей Марії-Анастасії
Юріївни**

Науковий керівник:
кандидат географічних наук,
доцент кафедри економічної
та соціальної географії
Трусій Оксана Миколаївна

Київ - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ГЕНДЕРНИХ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	5
1.1 Поняття гендеру як напряму суспільно-географічних досліджень.....	5
1.2 Основні міжнародні індекси й індикатори які вимірюють рівень гендерної рівності.....	9
1.3 Методологічні основи дослідження гендерної нерівності (GII).....	13
Розділ 2 РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІНИ ГЕНДЕРНИХ СПІВВІДНОШЕНЬ В УМОВАХ РЕОРГАНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО УСТРОЮ УКРАЇН... ..	17
2.1 Гендерний підхід в умовах децентралізації України... ..	17
2.2 Порівняльний аналіз індексу гендерної нерівності серед європейських країн та України, зокрема.....	20
2.3 Розрахунок індексу гендерної нерівності (GII) та його поширення в регіонах України	25
Розділ 3 ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ГРОМАДОЮ: КЕЙС ГЛИБОЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	32
3.1 Соціально-економічна характеристика Глибоцької територіальної громади.....	32
3.2 SWOT аналіз Глибоцької територіальної громади	39
3.3 Розрахунок індексу гендерної нерівності (GII) досліджуваного регіону.....	44
3.4. Дослідження щодо гендерних потреб жителів Глибоцької територіальної громади: проблеми та шляхи їх вирішення.....	46
ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ.....	55

ВСТУП

Актуальність теми. Державна політика місцевого самоврядування ґрунтується на потребах жителів громад й передбачає розподіл повноважень. Впроваджувані реформи відкривають реальні шляхи до втілення міжнародних стандартів та національних програм на локальному рівні, що сприяє реалізації політики гендерної рівності. Ефективне функціонування і управління в територіальних громадах неможливе без урахування специфічних потреб різних груп жінок і чоловіків.

Саме потреба вирішення гендерних питань в умовах децентралізації стала підґрунтям для вибору теми дослідження, його мети та завдань.

Мета і завдання дослідження. *Метою* дослідження є визначення індексу гендерної нерівності (GII) та аналіз регіональних відмін гендерних співвідношень в умовах реорганізації адміністративного устрою України.

Відповідно до зазначеної мети в роботі поставлено такі *завдання*:

- охарактеризувати теоретико-методологічні основи гендерних суспільно-географічних досліджень;
- розкрити особливості гендерних досліджень в умовах децентралізації;
- розрахувати індекс гендерної нерівності (GII) і висвітлити особливості його поширення у регіонах України;
- охарактеризувати гендерні аспекти Глибоцької територіальної громади та розрахувати індекс гендерної нерівності (GII) регіону дослідження;
- на основі проведеного соціологічного дослідження проаналізувати гендерні потреби жителів громади;
- розкрити шляхи реалізації політики гендерної рівності в Чернівецькій області та Глибоцькій територіальній громаді.

Об'єктом наукового дослідження є гендерні відносини в Україні. *Предметом* дослідження є суспільно-географічні аспекти гендерного підходу в територіальних громадах на прикладі Глибоцької територіальної громади.

Методи дослідження: *теоретичні:* аналіз та узагальнення літератури з проблем гендера та гендерних досліджень, навчально-методичних праць щодо впровадження гендерної тематики в управлінський процес; конкретизація сутності гендера та використання гендерного підходу в умовах децентралізації; *емпіричні:* спостереження та інтерв'ювання жителів Глибоцької територіальної громади; *статистичні:* математична обробка результатів, таблично-графічні методи.

Для проведення дослідження використовувалась така *інформаційна база:* положення та результати наукових робіт, Інтернет-ресурси, статистичні та аналітичні дані, результати власних досліджень автора.

Важливий внесок у вивчення гендерних аспектів української освітньої системи зробили такі вітчизняні науковці: Т. Говорун, М. Гоголь-Саврій, О. Кікінеджи, О. Кривець, Н. Мезенцева, М. Татяненко, О. Топчієв та інші.

Наукова новизна одержаних результатів полягає:

- *вперше* розраховано індекс гендерної нерівності (ГІІ) та проаналізовано особливості його поширення в регіонах України;
- *набуло подальшого розвитку* в рекомендаціях щодо впровадження гендерних ініціатив на місцевому рівні.

Практичне значення одержаних результатів: запропоновано заходи щодо реалізації політики гендерної рівності в регіоні дослідження.

Апробація результатів дослідження. Участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції: «*Нова українська школа як простір формування ключових компетентностей учасників освітнього процесу*», яка відбулася 3 грудня 2020 року в ППОЧО м. Чернівці; участь в *The 6th International scientific and practical conference “Priority directions of science and technology development”*, яка відбулась 20-22 лютого 2021 року в м. Києві; у *Всеукраїнській науково-практичній конференції* яка відбулась 5 травня 2021 року у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії; 28.10 – 22.12.2019 р.р. онлайн-курс «Про гендер простою мовою для громад»; 2016–2017 н.р. – участь у гендерно-екологічному проекті з-за підтримки Корпусу Миру США в Україні (Див. дод. А).

Структура та обсяг роботи. Дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 35 найменувань та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ГЕНДЕРНИХ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1 Поняття гендеру як напряму суспільно-географічних досліджень

Врахування соціокультурних особливостей статі стало невід'ємною частиною розуміння особистості у сучасному світі. З'явився новий категоріальний апарат, що ґрунтується на термінах з ключовим словом "гендер", який дає можливість глибше дослідити особистість та її унікальні характеристики.

Гендер являє собою сукупність соціальних та культурних норм, які сформувалися протягом історії та ґрунтуються на біологічній статі людини. Цей принцип є одним з фундаментальних у структурі соціального життя. Саме він визначає місце людини в суспільстві (вибір професії, кар'єрний шлях, відповідальність, участь у політичному житті) відповідно до встановлених соціальних та культурних норм. Ці норми формуються та закріплюються в сім'ї, школі, університеті, політичних структурах, економіці, культурі та інших сферах [17].

Н. Мезенцева та О. Кривець трактують гендер як її соціально-рольовий статус та поведінку. Цей статус визначає доступність для чоловіків та жінок до політичних та управлінських структур, можливості у різних сферах діяльності, також сімейні ролі та репродуктивну поведінку [14].

Згідно із Законом України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», гендерна рівність трактується як «рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства» [9].

Гендерна географія, що виникла в 70-х роках 20 століття в англійській та американській географічних школах, стала складовою суспільної географії. Її розвиток розпочався майже одночасно в США та Великій Британії. З 1970-х років гендерні ролі, стали інноваційними та популярними напрямками географічних досліджень [14].

Н. Мезенцева та О. Кривець у своїх публікаціях визначають *гендерну географію* як суспільно-географічну науку, що вивчає: регіональні відмінності гендерних співвідношень у суспільно-географічних процесах, регіональні особливості гендерної

ідентифікації та сприйняття гендерних ролей у суспільстві [16].

О. Топчієв трактує суспільно-географічний процес як сукупність динамічних змін у компонентах та геокомплексах, що супроводжуються розвитком ландшафтної оболонки Землі та її складових, а також еволюцією територіальної організації суспільства як наслідок його взаємодії з природним середовищем [22]. Він підкреслює, що суспільно-географічному процесу притаманні певні кількісні та якісні характеристики.

У своїй монографії «Гендер і географія в Україні» Н. Мезенцева та О. Кривець зазначають, що *об'єктом* вивчення гендерної географії виступають гендерні співвідношення у різних суспільно-географічних процесах на регіональному рівні, а також гендерна ідентифікація в регіональному соціумі. *Предметом* же дослідження є територіальні відмінності гендерних співвідношень та гендерної ідентифікації [15].

Окрім цього, автори дослідження окреслили чинники, які впливають на регіональний прояв гендерних співвідношень у суспільно-географічних процесах. До них належать:

- Державна стратегія гендерної політики, її законодавче та інституціональне забезпечення.
- Рівень урбанізації території та спеціалізація господарства.
- Спосіб життя та ментальність населення.
- Поширення гендерних стереотипів у суспільстві.
- Інші фактори.

Найбільш виразно територіальні відмінності гендерних співвідношень проявляються у працересурсних, соціально-демографічних, політичних, управлінських та освітньо-наукових процесах. Ці відмінності стосуються як міжрегіональних диспропорцій, так і диспропорцій між містами та сільською місцевістю [15].

Детальний опис методики проведення дослідження гендерних процесів в Україні можна знайти в монографії Наталії Мезенцевої та Ольги Кривець «Гендер і географія в Україні». Ця методика включає такі етапи:

- *Аналітичний*, сутність якого полягає саме в аналізі й оцінці гендерних аспектів суспільно-географічних процесів у регіонах України, у визначенні особливостей гендерної нерівності в різних регіонах країни.

- *Теоретико-методологічний*, що передбачає формування концепції дослідження, а також з'ясування сутності основних понять й визначення необхідної інформаційної а також методичної бази для даного дослідження.

- *Синтетичний*, що передбачає проведення типізації регіонів України за певними гендерними співвідношеннями у суспільних процесах, виявлення проблем й визначення заходів гендерної політики [16].

Здійснення трансформації гендерних співвідношень у сучасній Україні, кінцевою метою якої є досягнення гендерної рівності у суспільстві, потребує ґрунтуватися на:

- ретельному аналізі гендерних співвідношень як на загальноукраїнському, так і на регіональному рівнях;
- врахуванні позитивного світового досвіду впровадження гендерної демократії.

Актуальність досліджень у цій сфері, зокрема з точки зору суспільної географії, зумовлена необхідністю підвищення ролі жінки в суспільстві та вирішення проблем гендерної нерівності в Україні. На жаль, згідно з Глобальним рейтингом гендерної рівності в суспільно-економічному й політичному житті, у 2022 році Україна посіла лише 81 місце серед 146 країн світу, втративши 7 позицій порівняно з попереднім роком. Щорічний звіт Всесвітнього економічного форуму "Глобальний гендерний розрив" (Global Gender Gap Report) свідчить, що у 2022 році гендерний розрив в Україні сягнув 68,1%. Індекс глобального гендерного розриву (Global Gender Gap Index) використовується для оцінки реального рівня гендерної рівності за чотирма ключовими параметрами:

1. Економічні можливості: рівень зарплати, доступ до кваліфікованої праці, рівень зайнятості.
2. Освіта: доступ до базової та вищої освіти.
3. Політичні повноваження: представництво у владних структурах.
4. Здоров'я та тривалість життя: оцінка тривалості життя та статевої структури населення.

Порівнюючи результати 2022 року з попередніми, можна зробити такі висновки:

- Загальний показник гендерного паритету зріс з 67,9% до 68,1%.
- Зріс субіндекс економічної участі та можливостей з 58,4 % до 60,9 %.
- Збільшився субіндекс здоров'я та виживання з 95,1 % до 95,2 %.
- Субіндекс рівня освіти трохи знизив позицію з 95,5 % до 94,7 %.

- Індекс політичної участі залишився на тому ж рівні – 22,2 %.

При таких темпах розвитку Україні знадобиться щонайменше 130 років, щоб повністю усунути гендерний розрив. Важливо зазначити, що немає країни в світі яка б досягла повного гендерного паритету, але 10 найбільших економік світу вже усунули щонайменше 80% своїх гендерних розривів. Гендерні співвідношення в Україні мають значні регіональні відмінності, які визначаються комплексом психологічних, ментальних, культурних передумов та соціально-економічних факторів. Ці відмінності стають предметом дослідження гендерної географії – наукового напрямку, що вивчає територіальні особливості гендерних співвідношень та чинники, які їх зумовлюють. Найвиразніше територіальні розбіжності проявляються як на рівні міжрегіональних диспропорцій, так і в диспропорціях між містом та селом.

У публікації "Гендерна географія як новий напрям суспільно-географічних досліджень в Україні" Наталія Мезенцева окреслила такі основні напрямки досліджень гендерної географії в нашій країні:

1. Дослідження гендерної нерівності в регіонах України за такими складовими:
 - гендерні диспропорції у державному управлінні;
 - гендерні співвідношення у політиці;
 - демографічні аспекти гендерної нерівності;
 - гендерна нерівність у великому, середньому та малому бізнесі;
 - гендерні співвідношення на ринку праці;
 - освітні аспекти гендерних співвідношень.
2. Дослідження особливостей динаміки та гендерних процесів.
3. Дослідження впливу гендерних проблем на соціальний розвиток.
4. Дослідження передумов формування гендерних співвідношень.
5. Дослідження територіального прояву соціально-економічної сутності гендерних нерівностей.

Подібні дослідження відіграють важливу роль у формуванні гендерної культури в суспільстві та подоланні шкідливих гендерних стереотипів. Гендерна культура, що являє собою сукупність статево-рольових цінностей, інтересів і потреб, форм діяльності в житті суспільства, обумовлюється саме демократичним ладом та пов'язаними з ним демократичними інституціями.

В Україні проблема гендерної нерівності полягає не стільки у відсутності прав

жінок, скільки у їх реалізації. Тобто йдеться не про дискримінацію жінок у суспільстві, а про зміну стереотипного мислення щодо ролі чоловіків та жінок у суспільстві, їх соціального статусу та норм економічної поведінки.

Отже, в суспільстві активно відбуваються процеси гендерної інтеграції, спрямовані на запровадження гендерної рівності у всіх сферах життя з метою ліквідації дискримінації за статевою ознакою.

1.2 Основні міжнародні індекси та індикатори, що вимірюють рівень гендерної рівності

Для оцінки рівня розвитку та ефективності гендерної політики держави у багатьох країнах використовується моніторинг, який фіксує досягнення гендерного паритету у різних сферах життя. Цей моніторинг ґрунтується на ряді індикаторів, тобто гендерних індексів, які виступають інструментами для оцінки гендерної рівності на національному та світовому рівнях.

Гендерно-чутливі індикатори, або гендерні індекси, є ключовим елементом системи соціальних індикаторів. Вони дають можливість узагальнити складне та багатогранне поняття гендерної рівності у зручний для аналізу та інтерпретації показник.

На жаль, в Україні на загальнонаціональному рівні гендерні індекси не запроваджено, і не існує єдиної структури, яка б постійно та на регулярній основі їх розробляла. Проте певні показники для України, розраховані європейськими та міжнародними організаціями, публікуються у міжнародних та глобальних рейтингах.

Ось деякі з основних гендерних індексів та індикаторів, визначених цими організаціями:

- *Індекс глобального гендерного розриву (The Global Gender Gap Index).* Організація: Всесвітній економічний форум. Індекс розраховується щороку з 2006 року [7]. Завданням даного дослідження є визначення рівня гендерної рівності. Інструментом для цього слугує індекс, розроблений на основі загальнодоступних статистичних даних, що відображають соціально-економічний розвиток країн. Цей індекс вимірює виключно гендерні відмінності в різних країнах світу, не залежно від їх рівня розвитку.

Розрахунок індексу ґрунтується на 14 показниках у ключових сферах:

а) економічна участь та можливості для кар'єрного зростання;

- б) рівень освіти;
- в) стан здоров'я;
- г) політичні права та можливості.

Значення індексу може варіюватися від 0 до 1. Чим ближче значення до 1, тим менша гендерна нерівність у цих ключових сферах [30].

- Індекс людського розвитку (Human Development Index, HDI) від ПРООН. Цей індекс розраховується щороку з 1995 року, а доповідь з людського розвитку публікується щорічно з 2010 року [6]. Організація також розраховує такі індекси:

1. індекс гендерного розвитку (GDI) – це усереднений показник, який оцінює досягнення країни у трьох сферах: охорона здоров'я, освіта, рівень життя;

2. індекс гендерної нерівності (ГІІ) – це комбінований показник, який відображає рівень гендерної рівності в країні. Він є одним з ключових показників соціального розвитку.

Індекс ГІІ оцінює успіхи країни за трьома ключовими напрямками:

- охорона репродуктивного здоров'я: цей показник вимірює рівень материнської смертності, народжуваності серед підлітків та використання методів контрацепції;

- громадянські права та можливості: Цей показник оцінює рівень участі жінок у політичному житті та доступ до освіти;

- економічна активність та можливості на ринку праці: Цей показник вимірює рівень зайнятості жінок, їх заробітну плату та представництво на керівних посадах.

- *Ступінь гендерної довіри (GEM)* – це показник, який вимірює розрив між чоловіками та жінками за трьома параметрами гендерної участі:

- участь у політичному житті та прийнятті політичних рішень: вимірює рівень представництва жінок у парламенті та уряді;

- участь в економічному житті та прийнятті економічних рішень: вимірює рівень участі жінок у робочій силі та їх доступ до фінансових ресурсів.

- можливість розпоряджатися економічними ресурсами: вимірює рівень контролю жінок над власними доходами та майном.

- *Індекс економічних можливостей жінок (Women's Economic Opportunity Index, WEOI)* від журналу "The Economist" оцінює можливості жінок для участі в

економічному житті. Індекс розраховується щороку з 2010 року, ґрунтуючись на 29 показниках, які оцінюють:

1. законодавчу базу, що регулює участь жінок у трудовій сфері;
2. соціальні інституції, які впливають на економічну активність жінок;
3. можливості жінок у п'яти категоріях: політика та практика забезпечення зайнятості, доступ до фінансів, доступ до освіти та підготовки кадрів, правовий та соціальний статус жінок, загальне ділове середовище.

Значення індексу може варіюватися від 0 до 100, де 0 відповідає низькому рівню можливостей, а 100 - високому.

- *Індекс соціальних інститутів та гендеру (Social Institutions and Gender Index, SIGI)* від Центру розвитку ОЕСР вимірює рівень дискримінації стосовно жінок. Індекс ґрунтується на 60 показниках, які оцінюють:

- Соціальні інститути, такі як норми права, стереотипи та традиції.
- Культурні та традиційні практики.

Індекс SIGI складається з п'яти підіндексів, кожен з яких оцінює окремий вимір жіночої дискримінації. Значення SIGI та його підіндексів варіюється від 0 до 1, де 0 означає низький рівень дискримінації, а 1 - високий.

- *Індекс гендерної справедливості (Gender Equality Index, GEI)* від "Social Watch" оцінює рівень гендерної рівності в країнах світу. Індекс розраховується з 2007 року і ґрунтується на 14 параметрах, які оцінюють гендерні розриви в трьох сферах: освіта, економіка, дохід і зайнятість.

- *Громадянські права та можливості: висококваліфіковані робочі місця, членство в парламентах та керівних посадах.*

Значення індексу GEI варіюється від 0 до 1, де 0 означає абсолютну нерівність, а 1 - повну рівність.

Методика розрахунку індексу гендерного розвитку GDI.

Індекс гендерного розвитку (GDI) – Цей індекс є мірилом рівня розвитку країни, яке враховує гендерну нерівність. Він ґрунтується на Індексі людського розвитку (ІЛР), але розраховується окремо для жінок і чоловіків. GDI визначається як співвідношення ІЛР жінок до ІЛР чоловіків. Індекс вимірює гендерну нерівність у трьох ключових сферах:

Здоров'я:

- Очікувана тривалість життя при народженні: жінки та чоловіки.

Освіта:

- Очікувана тривалість навчання: дівчата та хлопці.
- Середня тривалість навчання: жінки та чоловіки віком від 25 років.

Розпорядження економічними ресурсами:

- Валовий національний дохід на душу населення: жінки та чоловіки.

Індекс GDI дозволяє нам оцінити, наскільки ефективно країна забезпечує рівний доступ до можливостей для чоловіків і жінок. Високий GDI вказує на те, що в країні спостерігається низький рівень гендерної нерівності, а низький GDI – на те, що існують значні розриви між досягненнями чоловіків і жінок. GDI розраховується у три етапи.

Етап 1. Нормалізація показників GDI

Щоб розрахувати значення GDI для жінок та чоловіків, необхідно попередньо нормалізувати показники, які мають різні одиниці виміру. Це робиться для того, щоб зробити їх порівнюваними.

Процес нормалізації:

- Перетворення показників на індекси: Кожен показник перетворюється на індекс, що лежить у діапазоні від 0 до 1.
- Використання максимального та мінімального значень: Для кожного індексу визначаються максимальне та мінімальне значення величин.
- Формула нормалізації: Нормалізація виконується за допомогою наступної формули:

$$\text{Індекс по елементу} = \frac{\text{фактичне значення} - \text{мінімальне значення}}{\text{максимальне значення} - \text{мінімальне значення}}$$

Етап 2. Розрахунок індексу для жінок та чоловіків окремо.

$$HDI_f = \left(I_{Health_f} * I_{education_f} * I_{Income_f} \right)^{1/3} ;$$

$$HDI_m = \left(I_{Health_m} * I_{education_m} * I_{Income_m} \right)^{1/3} .$$

Етап 3. Розрахунок індексу гендерного розвитку.

$$GDI = \frac{HDI_f}{HDI_m}$$

Методика розрахунку індексу розширення прав жінок GEM.

Показник розширення можливостей жінок (GEM) націлений не на оцінку

здібностей жінок, а на їхні реальні можливості. Він дозволяє відобразити нерівність у становищі жінок і чоловіків у трьох ключових сферах:

1. Участь та повноваження в політичній сфері.
2. Участь та повноваження в економічній сфері.
3. Контроль над економічними ресурсами.

Для кожного з них вираховується еквівалентний відсоток при рівному розподілі (ЕВРР). ЕВРР являє собою зважене за чисельністю населення середнє значення, яке визначається за такою формулою:

$$\text{ЕВРР} = \{[\text{частка жінок у населенні (індекс для жінок}^{1-\epsilon})] + [\text{частка чоловіків в населенні (індекс для чоловіків}^{1-\epsilon})]\}^{\frac{1}{1-\epsilon}}$$

ϵ показує ступінь антипатії до нерівності. У GEM $\epsilon = 2$, що означає помірно негативний вплив на показники через нерівність. Таким чином, формула виглядає наступним чином:

$$\text{ЕВРР} = \{[\text{частка жінок у населенні (індекс для жінок}^{1-\epsilon})] + [\text{частка чоловіків в населенні (індекс для чоловіків}^{1-\epsilon})]\}^{\frac{1}{1-\epsilon}}$$

Для оцінки рівня участі та повноважень у політичній та економічній сферах, значення ЕВРР індексуються шляхом ділення на 50. Це робиться з наступних причин:

В ідеальному суспільстві з рівними правами для всіх, значення GEM для кожного з трьох компонентів буде дорівнювати 50%. Це означає, що частка жінок буде дорівнювати частці чоловіків за кожним із показників. Якщо значення індексу для жінок або чоловіків дорівнює 0, то ЕВРР за цією формулою не може бути розрахований. Це пов'язано з тим, що ділення на 0 не визначено. Однак, обмеженням ЕВРР є те, що при значенні індексу, близькому до 0, він також буде близьким до 0. Це не завжди відображає реальну ситуацію.

Тому, в таких випадках значення ЕВРР встановлюється як 0. Це дає чітке розуміння того, що в цій сфері існує значна нерівність. Нарешті, GEM розраховується як середнє арифметичне трьох індексованих значень ЕВРР. Це дає нам узагальнений показник рівня розширення можливостей жінок у трьох ключових сферах.

1.3 Методологічні основи дослідження гендерної нерівності (ГН)

У наш час питання гендерної нерівності залишаються одними з найактуальніших,

як у світі загалом, так і в Україні зокрема. Ця проблема стримує розвиток суспільства, маючи низку негативних наслідків, таких як зростання витрат на соціальне забезпечення та управління, уповільнення економічного зростання та зниження продуктивності праці.

Тому досягнення гендерної рівності стає одним із ключових показників розвитку кожної країни. В умовах глобалізації суспільство змушене постійно звертатися до проблем гендерної нерівності. ООН відносить цю проблему до категорії глобальних і рекомендує країнам змінювати існуючі гендерні моделі, які орієнтовані на збереження системи нерівних цінностей та подвійних стандартів.

В Україні за останні роки частково покращилася ситуація з представництвом жінок у владних структурах, збільшилася частка жінок-депутатів. Найбільші досягнення у сфері гендерної рівності спостерігаються на законодавчому рівні.

Проте, в багатьох інших сферах, на практиці, суттєвого прогресу, на жаль, досягти не вдалося. Це й зумовлює низькі позиції України у міжнародних рейтингах з гендерної рівності й значне відставання від європейських показників.

В Україні для жінок існують реальні перешкоди на ринку праці. Їх коріння містяться в самій системі організації зайнятості й у проблемах, з якими зіштовхуються жінки, прагнучи поєднати професійну діяльність з виконанням своїх сімейних обов'язків.

Частково проблеми жіночої зайнятості могли б бути вирішені завдяки державній підтримці практики зайнятості жінок на неповний робочий день. На відміну від країн ЄС, в Україні така практика є майже не поширеною.

Окрім того, зберігається гендерний дисбаланс як в оплаті праці, так і в кар'єрному рості. В ході нашого дослідження ми виявили, що в Україні розрахунок гендерних індексів на постійній основі не запроваджено. Однак, є доцільним використовувати гендерні індекси та індикатори, визначені європейськими та міжнародними організаціями. Так, Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) з 1995 року проводить розрахунок індексу гендерної нерівності. Саме цей показник використано у нашому дослідженні. Важливо зазначити, що гендерна нерівність є складною проблемою, яка потребує комплексного вирішення. Для досягнення гендерної рівності в Україні необхідно вжити низку заходів, спрямованих на зміну гендерних стереотипів, підвищення рівня освіти та кваліфікації жінок, створення

сприятливих умов для їхнього працевлаштування та кар'єрного зростання.

Індекс гендерної нерівності (ГІІ) – це комплексний показник, що слугує мірою досягнень країни у сфері гендерної рівності. Він є одним із ключових індикаторів соціального розвитку та оцінює рівень гендерної рівності за трьома ключовими параметрами:

- охорона репродуктивного здоров'я;
- громадянські права та можливості;
- економічна активність та можливості на ринку праці [29].

Етапи розрахунку індексу ГІІ:

Етап I. *Агрегування за вимірюваннями в рамках кожної гендерної групи з використанням середніх геометричних величин.*

Для жінок та дівчаток формула агрегування виглядає таким чином:

$$G_F = \sqrt[3]{\left(\frac{10}{MMR} * \frac{1}{AFR}\right)^{1/2} * (PR_F * SE_F)^{1/2} * LFPR_F}$$

для чоловіків та хлопчиків:

$$G_M = \sqrt[3]{1 * (PR_M * SE_M)^{1/2} * LFPR_M}$$

Етап II. *Агрегування з гендерних груп із використанням гармонійної середньої величини.*

$$HARM(G_F, G_M) = \left[\frac{(G_F)^{-1} + (G_M)^{-1}}{2} \right]$$

Використання середнього гармонійного значення середніх геометричних величин в межах груп дає нам змогу врахувати нерівність між жінками і чоловіками, разом з тим корегуючи показник із урахуванням взаємозв'язку між вимірюваними величинами.

Етап III. *Розрахунок середнього геометричного середніх арифметичних величин для кожного індикатора.*

$$G_{F,M} = \sqrt[3]{\text{Здоров'я} * \overline{\text{РПВ}} * \overline{\text{LFPR}}}, \quad \text{де } \overline{\text{Здоров'я}} = \frac{\left(\sqrt{\frac{10}{MMR} * \frac{1}{AFR}} + 1\right)}{2}$$

$$\overline{\text{РПВ}} = \frac{(\sqrt{PR_F * SE_F} + \sqrt{PR_M * SE_M})}{2}, \quad \overline{\text{LFPR}} = \frac{LFPR_F + LFPR_M}{2}$$

Показник здоров'я не варто розглядати як середнє значення між чоловічим і жіночим індексами. Натомість, він повинен відображати половину відстані між нормами, встановленими для таких індикаторів репродуктивного здоров'я, а саме:

меншою кількістю материнської смертності та меншою кількістю вагітностей серед підлітків.

Етап IV. *Розрахунок індексу гендерної нерівності.*

$$1 - \frac{\text{Harm}(G_F, G_M)}{G_{F,M}}$$

Дана величина коливається від 1 (гендерна нерівність по всіх вимірах відсутня) до 1 (повне гендерна нерівність по всіх вимірах) [27].

Важливо наголосити, що показник материнської смертності відображає кількість летальних випадків серед жінок під час пологів в розрахунку на 100 000 живонароджених.

Рівень народжуваності серед підлітків визначається як кількість живонароджених дітей в жінок віком 15-19 років на 1 000 жінок цього віку.

Для визначення гендерних показників у нашому дослідженні використовувався (GII), що застосовується міжнародними організаціями для аналізу ситуації із гендерною рівністю в країнах світу.

РОЗДІЛ 2

РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІНИ ГЕНДЕРНИХ СПІВВІДНОШЕНЬ В УМОВАХ РЕОРГАНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

2.1 Гендерний підхід в умовах децентралізації України

В основі державної політики України у сфері місцевого самоврядування лежать принципи децентралізації влади та врахування інтересів жителів громад. Ця політика відповідає Європейській хартії місцевого самоврядування та спирається на кращий світовий досвід у цій галузі.

Фундамент для системних змін у системі влади України та її територіальної організації на всіх рівнях було закладено у 2014 році. Ці зміни призвели до фінансової децентралізації: за останні роки місцеві бюджети зросли на 165,4 млрд. грн., з 68,6 млрд. грн. у 2014 році до 234 млрд. грн. у 2018 році.

З 2015 р. по 2018 р. в Україні створено 878 територіальних громад (скорочено ТГ). До складу цих ТГ увійшли біля 4000 колишніх місцевих рад, де проживає 9 мільйонів осіб. Створено механізм вирішення проблем в громаді, таких як: утилізація і переробка сміття, розвиток спільної інфраструктури тощо.

Державна підтримка регіонального розвитку і розвитку інфраструктури громад під час реформи зросла в 39 разів: з 0,5 млрд. грн в 2014 р. до 19,37 млрд. грн. у 2018 р.. Завдяки цій підтримці в регіонах і громадах реалізовано в 2015-2018 р.р. більше 10 000 проектів (див. дод. Є). В Україні уряд визначив підтримку реформи децентралізації одним із пріоритетних завдань, яке сприятиме розвитку місцевого самоуправління та економічного розвитку країни в цілому [8].

В міжнародному політичному та соціологічному контексті поняття децентралізації досить часто розглядають в зв'язку із поняттям гендеру. При цьому акцент робиться на тому, що «впровадження гендеру» означає не лише додаванню «жіночого компоненту» до проектів чи програм, а й аналіз та врахуванні демографічної ситуації й гендерних ролей чоловічої і жіночої статей [23].

Нами проаналізовано статево-вікову структуру населення України та визначено, що чоловіків майже на 6% менше ніж жінок (див. дод. Є). Також помітне різке зменшення середньої тривалості життя чоловіків, що живуть на 10 років менше. Смертність чоловіків працездатного віку в 4 рази більша порівняно із жінками, на жаль понад 40 % усіх нинішніх 16-літніх юнаків не мають шансів дожити до пенсії. Також із-за причини низького рівня репродуктивного здоров'я понад 30% чоловіків ніколи не стануть батьками. Хворих на СНІД чоловіків удвічі більше, а ніж жінок, 80 % самогубців та 90 % всіх ув'язнених в Україні також чоловіки. Алкоголізм залишається дуже серйозною соціальною проблемою серед чоловічого населення. Права батька опікуватись дитиною, які гарантовані Конституцією, Сімейним кодексом України, на практиці часто порушуються. Так, 95-97 % дітей після розлучення батьків живуть із матір'ю [24].

Що стосується гендерних ролей жінки в Україні, то слід зазначити, що їхня заробітна плата на чверть менша, ніж у чоловіків. Як наслідок, жінки отримують пенсію, яка становить лише 40-50% від пенсії чоловіка (фемінізація бідності). Найбільша різниця у зарплаті спостерігається у віці 30-35 років. Середня зарплата чоловіків в Україні на 26,6 % вища, ніж у жінок. 35-50 % жінок, що потрапляють до лікарень із тілесними травмами, на жаль є жертвами домашнього насильства. У Верховній Раді України жінки становлять лише 12 %. Їм належить лише 22 % бізнесу, і вони керують лише 6 % великого бізнесу в країні. При цьому жінка працює на чотири-шість годин більше, аніж чоловік, а її робота вдома не вважається продуктивною. Навантаження на українську жінку в селі щодня становить 15 год. 24 хв., тоді як середньостатистичний український батько приділяє вихованню дитини лише 4 хвилини на день [26].

Лише після ґрунтовного аналізу гендерних ролей й очікування наслідків змін чоловіків і жінок в Україні доречно планувати різні заходи на рівні громад та суспільства. Важливо, що такий підхід є одним із основних принципів належного управління, запропонованого Радою Європи. Так, одними із 12 принципів є саме повага до прав людини, до її культурного розмаїття і відповідність послуг очікуванням та потребам мешканців [8].

На жаль, світова практика свідчить про те, що більшість послуг орієнтовані саме на потреби «середньостатистичних» мешканців. Натомість, задоволення потреб інших різних груп жінок і чоловіків вимагає застосування гендерного підходу до планування, реалізації, моніторингу і оцінки політики в громаді. Врахування гендерного підходу в керуванні громадою має базуватися на таких трьох ключових складових саме в такій послідовності:

- I. Визначення потреби, тобто необхідності у певних речах і бажання володіти чимось, які виникають в різних груп жінок і чоловіків, що проживають в громаді.
- II. Встановлення пріоритетів, що мають враховувати специфіку кожної громади та відповідати її потребам.
- III. Надання гендерно-чутливих послуг, направлених саме на задоволення потреб різних груп жінок і чоловіків, хлопців і дівчат.

В контексті управління громадою, мова саме йде про публічні послуги, що надаються органами місцевого самоврядування у межах їх повноважень. Для визначення і врахування публічних послуг варто використовувати комплексний гендерний підхід, в літературі ще можна зустріти поняття Gender mainstreaming – гендерний мейнстримінг [24].

Комплексний гендерний підхід ставить людину в центр процесу формування політики та забезпечує краще управління, він також охоплює як жінок, так чоловіків, максимально використовуючи всі людські ресурси. Це стратегія, що дозволяє розглядати проблеми чоловіків і жінок і є невід’ємним виміром процесу розробки, впровадження, моніторингу й оцінки політики та програм в усіх політичних, соціальних та економічних сферах таким чином, щоб жінки й чоловіки отримували рівні переваги, а відмінності не зберігалися [24].

Отже, для запровадження комплексного гендерного підходу у територіальних громадах України, варто визначити індекси й індикатори, що демонструють рівень гендерної рівності у розрізі адміністративних областей України. В пункті 2.3. нами розраховано показник гендерної нерівності ГП для всіх регіонів України.

2.2 Порівняльний аналіз індексу гендерної нерівності серед європейських країн та України, зокрема

Досягнення гендерної рівності у світі перетворюється на все більш віддалену мету. За словами Генерального секретаря ООН Антоніу Гутерреша, на її реалізацію може знадобитися близько 300 років.

На шляху до гендерної рівності ми стикаємося з низкою негативних тенденцій, які гальмують прогрес. До них належать:

- обмеження прав жінок у Ірані та Афганістані;
- в зонах воєнних конфліктів жорстоке поводження та насильство, зокрема, в Україні;
- утиск репродуктивних прав жінок;
- високий рівень материнської смертності й ранніх шлюбів.

Важливо усвідомити, що гендерна рівність необхідна не лише для створення гармонійного суспільства та розкриття потенціалу суспільства, але й для сталого економічного розвитку країн [31].

Ми провели аналіз гендерної ситуації, використовуючи Індекс гендерної нерівності (Gender Inequality Index, GII), який розробляється в рамках Програми розвитку ООН. Методика його розрахунку описана в п. 1.3.

Індекс має значення від 0 до 1:

- 0 - абсолютна рівність статей за показниками.
- 1 - абсолютна нерівність.

Індекс розраховується по трьох основних категоріях:

- охорона репродуктивного здоров'я жінок;
- громадянські права й можливості;
- економічна активність чоловіків та жінок (див. рис. 1).

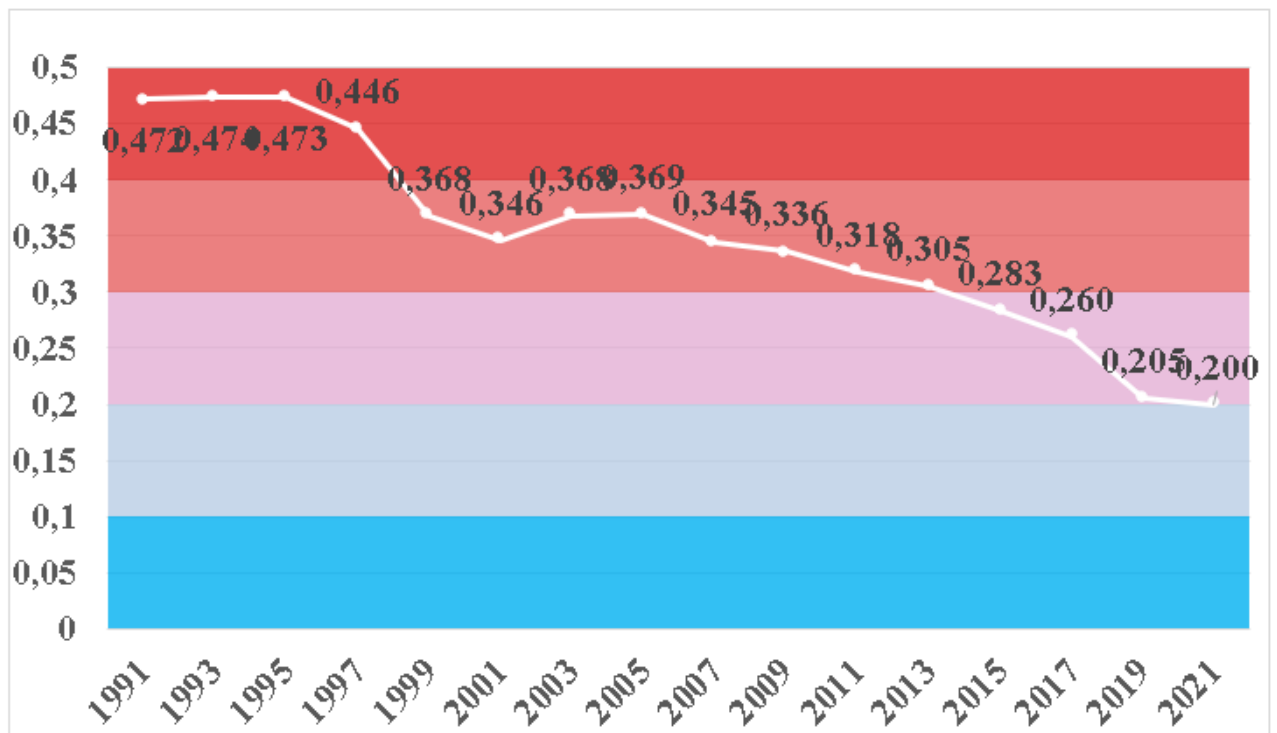

Рис. 1 Індекс гендерної нерівності в Україні (1991-2021 р.р.)

Джерело: [2].

Індекс жіночого репродуктивного здоров'я ґрунтується на двох ключових коефіцієнтах.

Перший коефіцієнт – це показник материнської смертності, що визначається як кількість летальних випадків серед жінок під час вагітності, пологів чи протягом 42 днів після їх завершення на 100 000 живонароджених.

В Україні в 1991 році цей показник становив 44 смерті на 100 000 живонароджених [2].

Пікового значення материнська смертність в Україні сягнула в 1995 році, коли на 100 000 народжених дітей припадало 52 летальних випадки (див. рис. 2).

З того часу показник материнської смертності в Україні значно знизився, майже втричі, і за останні роки (2017-2022) тримається на рівні 19 смертей на 100 000 живонароджених.

Індекс жіночого репродуктивного здоров'я також враховує рівень підліткової народжуваності, який визначається як кількість пологів серед дівчат віком 15-19 років на 1000 жінок цієї вікової групи.

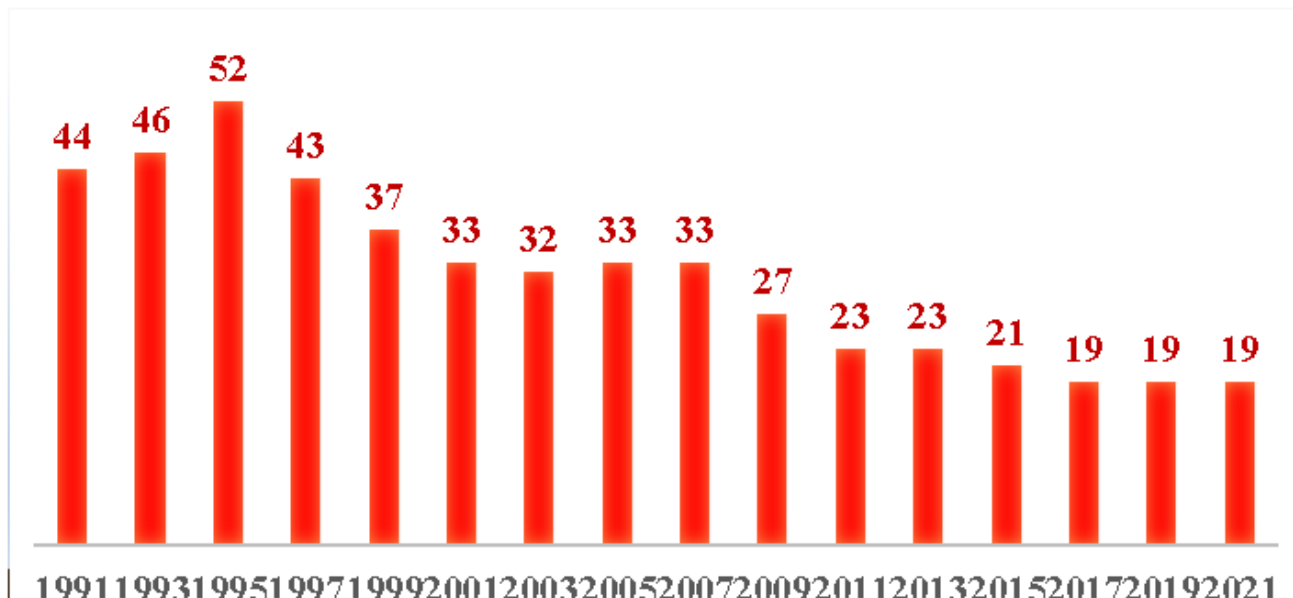

Рис. 2. Коефіцієнт материнської смертності в Україні (1991-2021 р.р.)

Джерело: [2].

В Україні у 1991-1993 роках даний показник становив більше 60 пологів на тисячу жінок, а потім почав поступово знижуватися (див. рис. 3).

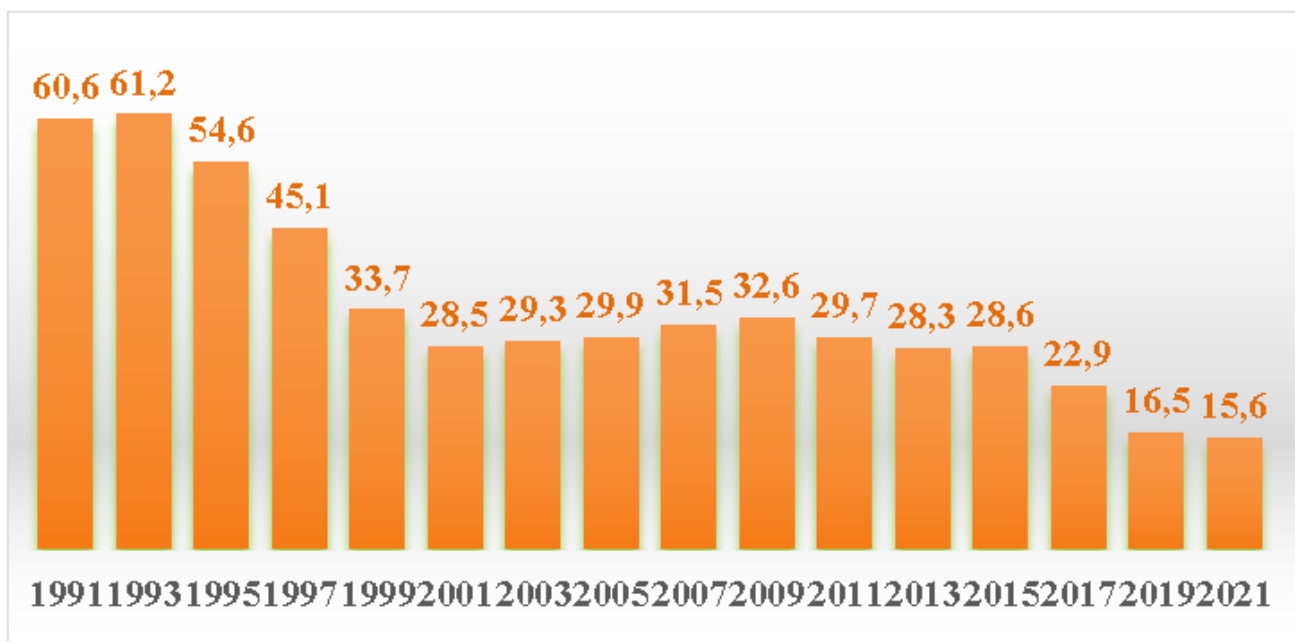

Рис. 3. Коефіцієнт підліткової народжуваності в Україні (1991-2021 р.р.)

Джерело: [2].

У 2018 році в Україні налічувалося 19, 6 пологів на 1000 неповнолітніх, в 2019 році - 16, 5, у 2020 році - 15, 3 (найнижчий показник), у 2021 році - 15, 6, а в 2022 році - 15,7.

Індекс прав та можливостей жінок та чоловіків враховує, по-перше, частку громадян віком від 25 років, які мають середню освіту.

У 1991 році 76, 5% жінок і 84, 4% чоловіків мали аестат про середню освіту.

Наразі ситуація змінилася на користь жінок, та станом на 2022 рік 96, 2% українок мають, як мінімум, середню освіту, порівняно з 95, 8% чоловіків [2].

Крім того, друга категорія індексу враховує частку жінок та чоловіків в парламенті, але цей показник в Україні залишається досить низьким.

Так, у 1991-1998 роках у Верховній Раді було всього 3, 8% жінок-депутаток. Згодом ситуація поступово покращувалася, але прогрес у досягненні гендерної рівності в парламенті не можна назвати стійким.

Наразі у Верховній Раді представлена досить значна кількість жінок-депутаток - 20, 8% (див. рис. 4).

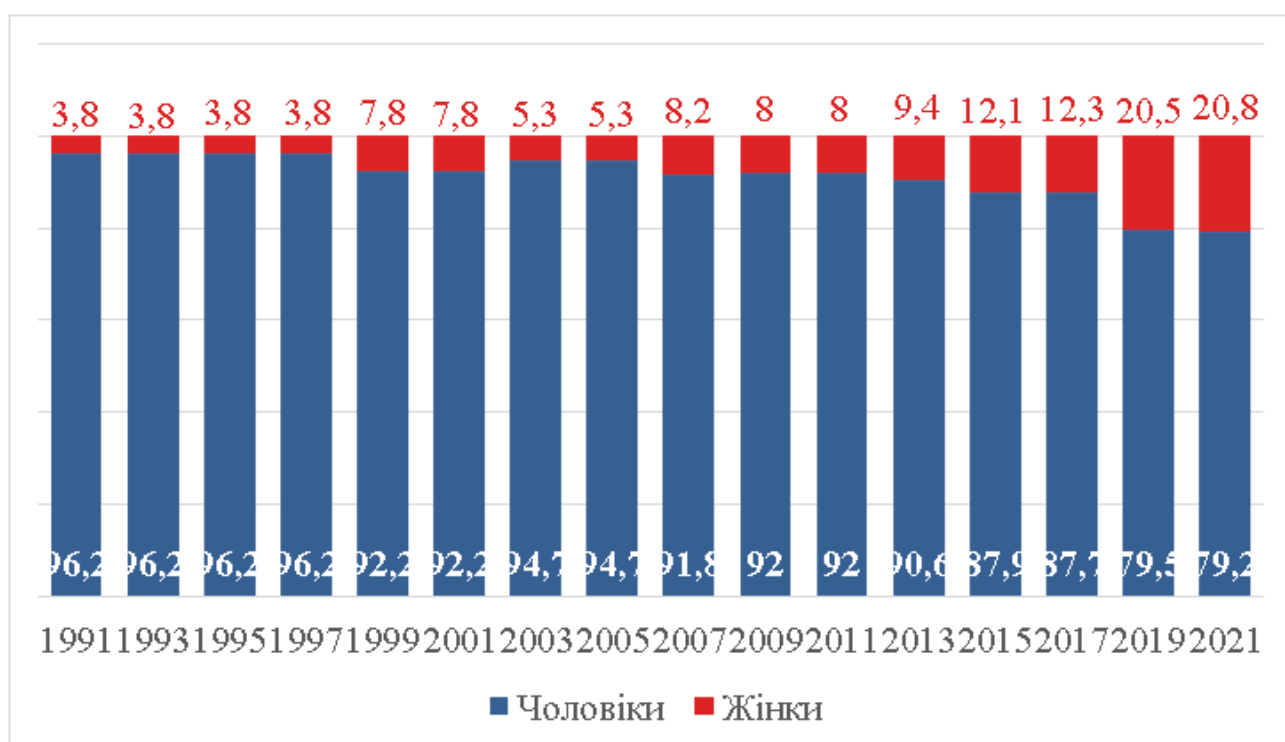

Рис. 4. Частка місць у парламенті в Україні (1991-2021 р.р., %)

Джерело: [2].

Індекс економічної активності відображає рівень зайнятості жінок та чоловіків віком від 15 років.

В Україні цей показник історично тримався на одному, не дуже високому рівні. Так, у 1991-1999 р.р. трудову діяльність вели 53% та більше жінок працездатного віку. У 2000-2009 р.р. цей показник становив менше ніж 53%, а після 2013 року - 51%.

Станом на 2022 рік в Україні працювало 48, 1% жінок працездатного віку, порівняно з 63, 6% чоловіків (див. рис. 5).

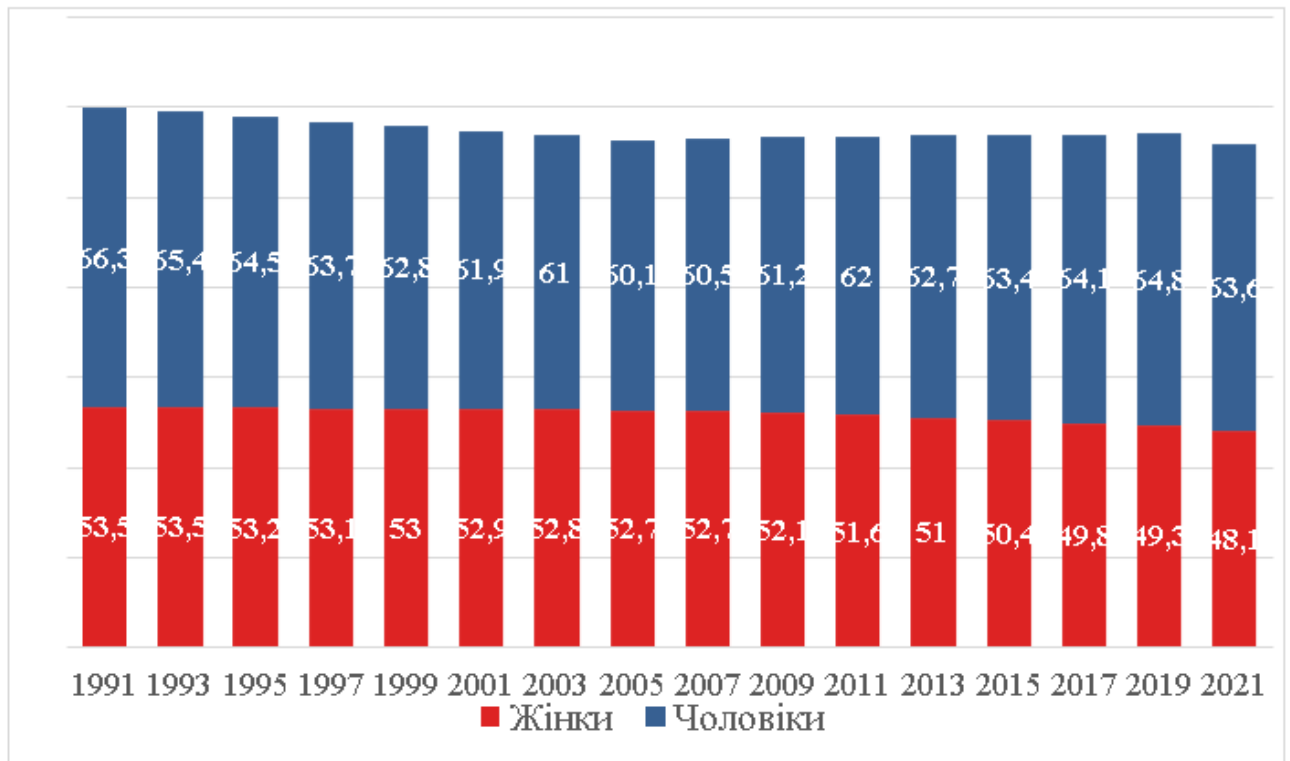

Рис. 5. Рівень участі в робочій силі від 15 років (1991-2021 р.р., %)

Джерело: [2].

За роки незалежності Україна суттєво покращила показники Індексу гендерної нерівності, вдвічі знизивши його значення. Так, в 1991 році він становив 0,472, а в 2022 році - 0,200. Найгіршою ситуація з рівністю статей в Україні була в 1993-1994 роках (0,474), найкращою - у 2020 році (0,198).

Серед європейських країн на 2021 рік найкращі показники гендерної рівності демонструє Данія, де цей індекс сягає 0,013. Зокрема, в цій країні налічується лише 4 материнські смерті на 100 000 новонароджених, а рівень підліткової вагітності становить 1,9 на 1000 жінок.

Практично однакова кількість чоловіків та жінок у Данії отримали атестат про середню освіту (трохи більше 95%). 57,7% жінок та 66,7% чоловіків працевлаштовані. У парламенті країни 39,7% місць посідають жінки.

На другому місці в Європі за рівнем гендерної рівності знаходиться Норвегія з індексом 0,016. Там удвічі нижчий коефіцієнт материнської смертності, але вищий показник підліткової вагітності (2,3) [30].

У Норвегії понад 99% чоловіків та жінок отримали атестат про середню освіту. Трудову діяльність веде 60,3% жінок працездатного віку та 72% чоловіків. 45% жінок працюють у парламенті Норвегії.

Третє місце за рівнем Індексу гендерної нерівності посідає Швейцарія з показником 0,018. Коефіцієнт материнської смертності у цій країні становить 5 на 100 тисяч живонароджених, а рівень підліткової вагітності - 2,2 на 1000 жінок. У Швейцарії працюють 61,7 % жінок та 72,7 % чоловіків. Як мінімум, атестат про середню освіту отримали 96,9 % жінок та 97,5 % чоловіків, жінок у парламенті країни 39,8 % [30].

2.3 Розрахунок індексу гендерної нерівності (ГІІ) та його поширення у регіонах України

В ході дослідження нами розраховано показник гендерної нерівності ГІІ для всіх регіонів України згідно за методикою запропонованою Програмою розвитку Організації об'єднаних націй (ПРООН).

Індекс гендерної нерівності (ІГР) відображає нерівне становище жінок в трьох ключових сферах: розширення прав та можливостей, економічна активність і репродуктивне здоров'я.

Цей індекс вимірює втрати для людського розвитку, спричинені нерівністю в досягненнях жінок і чоловіків у цих сферах.

Для розрахунку Індексу гендерної нерівності необхідні такі дані:

- коефіцієнт материнської смертності;
- частка жінок у парламенті;
- рівень народжуваності серед підлітків;
- економічна активність на ринку праці;
- рівень середньої та вищої освіти [29].

У додатку 3 наведена таблиця початкових даних для регіонів України за 2018 рік. Ці дані взяті з гендерного профілю областей України, який був підготовлений в рамках проекту ООН Жінки "Гендерна рівність у центрі реформ, миру та безпеки" за фінансової підтримки Уряду Швеції.

Методика розрахунку Індексу гендерної нерівності, представлена у пункті 1.3., буде продемонстрована на прикладі Чернівецької області. При цьому представництво в парламенті на рівні області буде прирівняне до представництва жінок та чоловіків в органах виконавчої влади [33].

Таблиця 1

**Показники розрахунку гендерної нерівності GII
в Чернівецькій області**

	Здоров'я		Розширення прав і можливостей		Ринок праці
	Коефіцієнт материнської смертності	Коефіцієнт народжуваності серед підлітків	Парламентське представництво (%)	Рівень середньої і вищої освіти (%)	Показник активності на ринку праці (%)
Жінки	24,1	24,0	8,5	94,2	43,4
Чоловіки	-	-	91,5	96,4	55,1
(Ч+Ж)/2	0,536				

Розрахунок середнього геометричного середніх арифметичних величин для кожного індикатора.

$$G_{F,M} = \sqrt[3]{0,48 * 0,62 * 0,52} = 0,536.$$

Розрахунок індексу гендерної нерівності.

$$GII = 1 - \frac{0,404}{0,536} = 0,25.$$

$$G_F = 0,271; \quad G_M = 0,800; \quad G_{F,M} = 0,536;$$

$$HARM(G_F, G_M) = 0,404; \quad GII = 0,25.$$

Отже, показник GII в Чернівецькій області становить 0,25. Його значення говорить про достатній індекс гендерної нерівності в цьому регіоні. Варто наголосити, що чим ближчий показник до 0, тим менша гендерна нерівність. Порівняємо отриманий показник гендерної нерівності (GII) Чернівецької області з показником гендерної нерівності (GII) по всій Україні який рівний 0,23.

Так, регіональний індекс відрізняється від національного на 0,02 і має тенденцію до погіршення показника гендерної нерівності в Чернівецькій області в порівнянні з аналогічним показником по Україні. Показник гендерної нерівності (GII) в Чернівецькій області зумовлений наступними показниками:

- коефіцієнтом материнської смертності – 24,1. Так, смертність жінок від причин

пов'язаних з вагітністю, пологами та ускладненнями післяпологового періоду в останні роки відсутня;

- рівнем народжуваності у віці від 15-19 років, коефіцієнт народжуваності серед підлітків становить 24,0. Даний коефіцієнт залежить від рівня грамотності серед жінок який для Чернівецької області становить 94,2 %, що вище від середнього по Україні;
- низькою часткою представництва жінок в органах влади Чернівецької області. Даний показник для жінок становить лише 8,5 % а чоловіків в 10 разів вище (91,5 %);
- показник рівня грамотності для жінок – 94,2%
показник економічної активності на ринку праці для жінок досить низький в порівнянні із загальноукраїнським і становить 43,4 %, для чоловіків – 55,

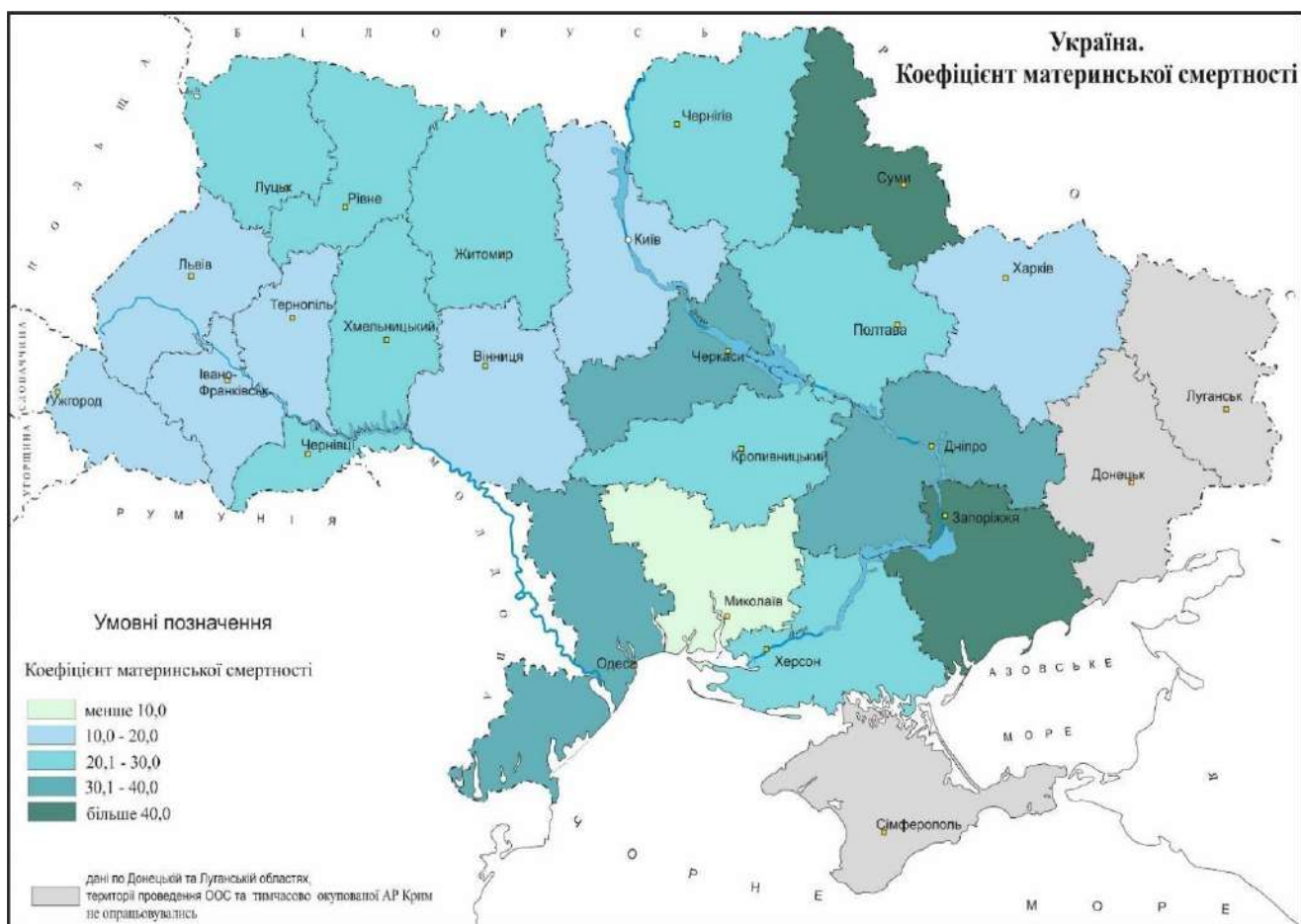

Рис. 6. Коефіцієнт материнської смертності в регіонах України станом на 2022 рік. Розроблено автором за даними [21].

Рис.7 Коефіцієнт народжуваності серед підлітків в регіонах України станом на 2022 р. Розроблено автором за даними [21].

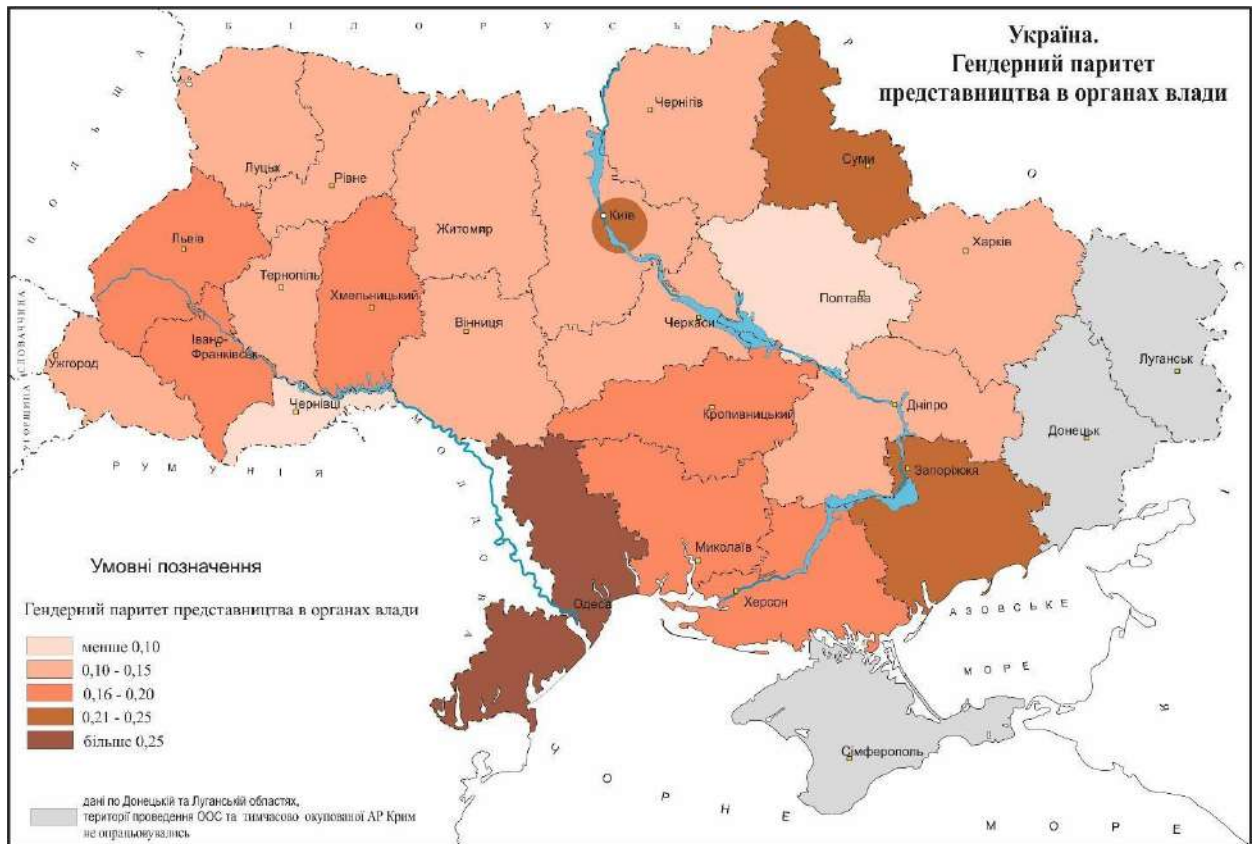
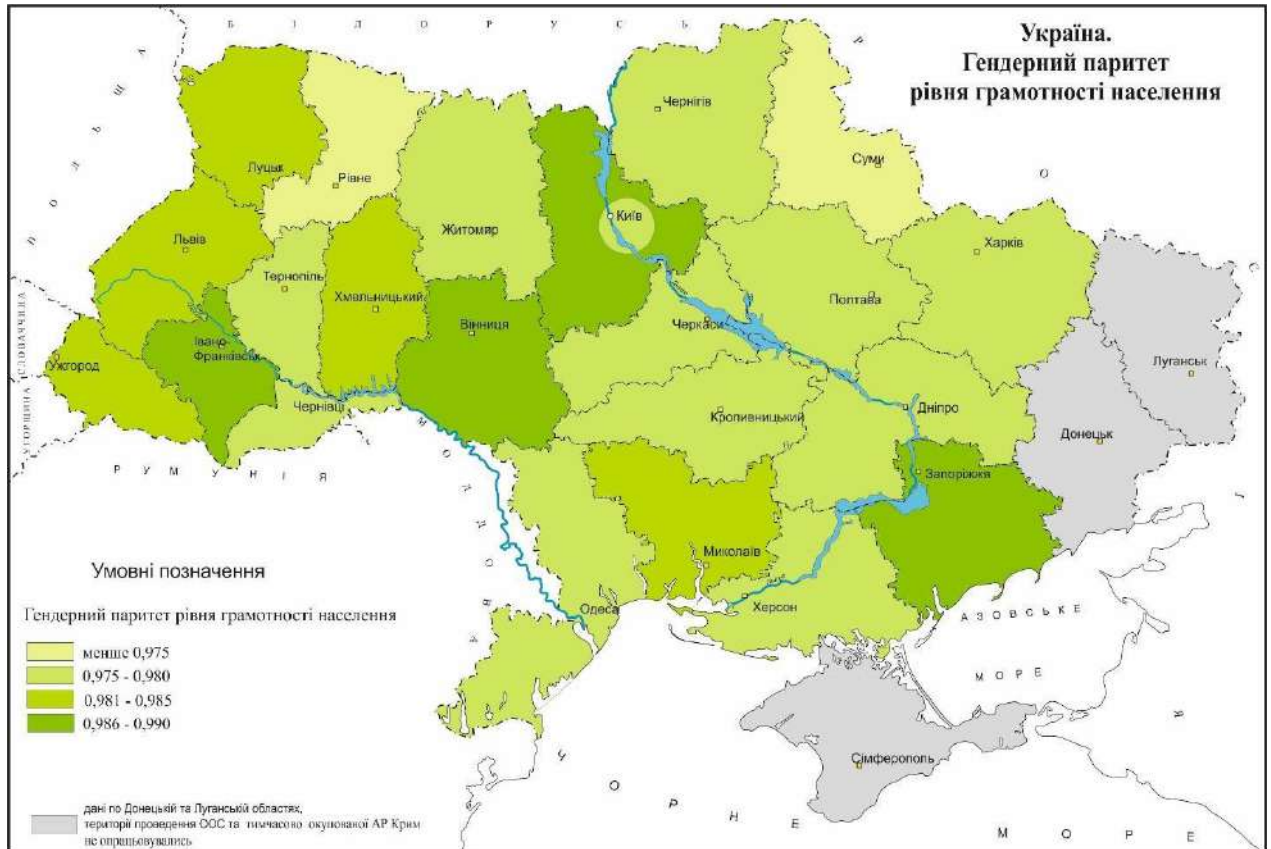
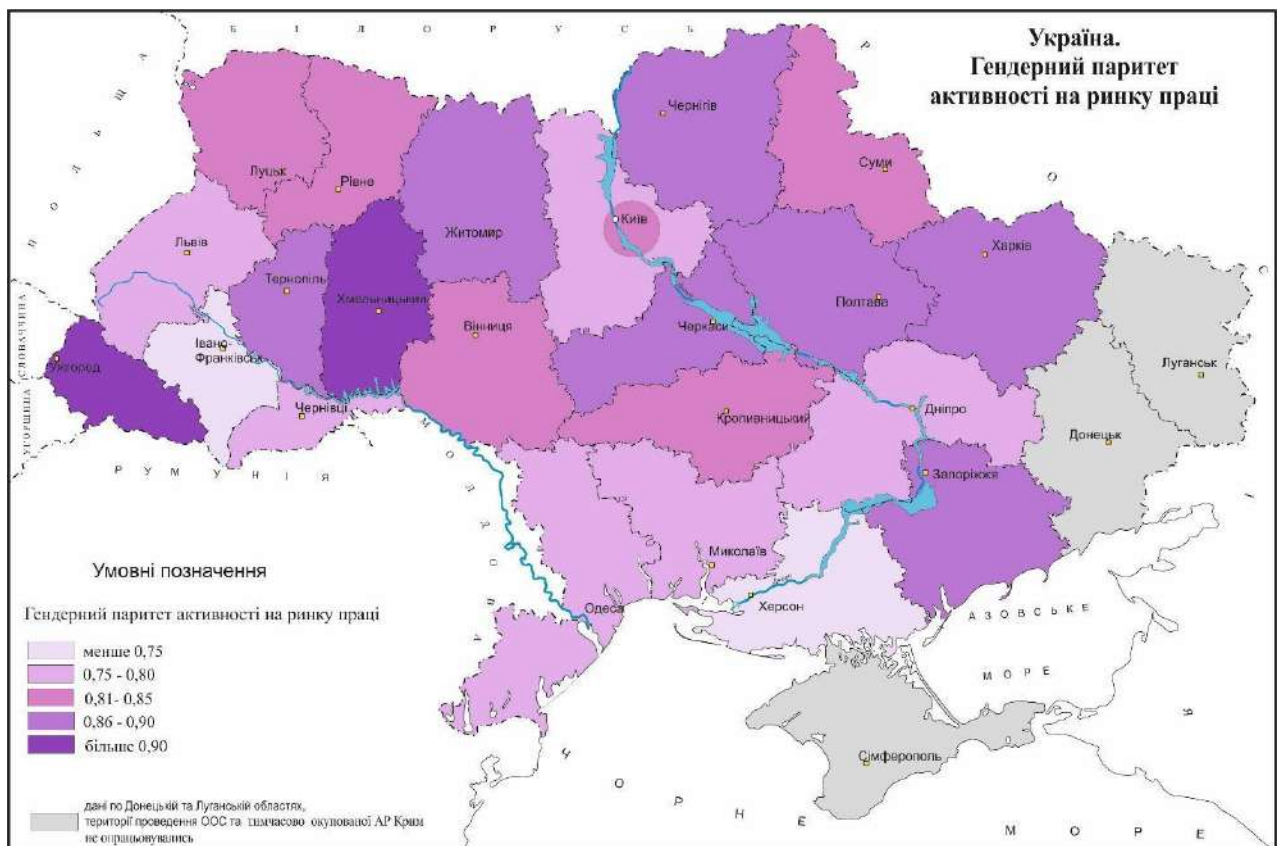

Рис. 8 Представництво в органах влади в регіонах України станом на 2022 р. Розроблено автором за даними [21].

*Рис.9 Гендерний паритет рівня грамотності населення в регіонах України.
Розроблено автором за даними [21].*

*Рис.10 Показник економічної активності на ринку праці в регіонах України
станом на 2022 р. Розроблено автором за даними [21].*

Використовуючи методику розрахунку запропоновану ПРООН нами визначено

індекс гендерної нерівності в розрізі адміністративних областей України за основними показниками: коефіцієнт материнської смертності (див. рис. 6); коефіцієнт народжуваності серед підлітків (див. рис. 7); представництво в органах влади, % (див. рис.8); рівень грамотності, % (див. рис. 9); показник активності на ринку праці, % (див. рис. 10).

Індекс гендерної нерівності ГІІ (Gender Inequity Index) для всіх регіонів України станом на 2022 рік відображено на рисунку 11 (див дод. В).

Найвищі показники індексу гендерної нерівності в таких адміністративних областях України як Вінницька, Дніпропетровська, Сумська, Черкаська області. Суттєво на гендерну нерівність впливає значний гендерний розрив в представництві жінок в парламенті й коефіцієнти здоров'я для жінок, зокрема жінок які померли від причин пов'язаних із вагітністю, пологами й ускладненнями післяпологового періоду. Також досить високим є рівень народжуваності у віці від 15-19 років тобто коефіцієнт народжуваності серед підлітків (див. дод. Г).

Рис. 11 Індекс гендерної нерівності ГІІ в регіонах України станом на 2022 р. Розроблено автором за даними [21].

Використовуючи визначені індекси гендерної нерівності ГІІ для регіонів України на 2022 рік нами здійснено групування адміністративних областей України за такими

критеріями:

- 0, 17 - 0, 19 – низький рівень гендерної нерівності;
- 0, 20 - 0, 22 – середній рівень гендерної нерівності;
- 0, 23 - 0, 25 – достатній рівень гендерної нерівності;
- 0, 26 - 0, 28 – високий рівень гендерної нерівності (див. рис. 11).

Так, до регіонів України з низьким рівнем гендерної нерівності відноситься Львівська, Івано-Франківська та Харківській області.

Середній рівень гендерної нерівності характерний для Київської, Хмельницької, Миколаївської, Закарпатської, Тернопільської, Чернігівської областей.

Волинська, Одеська, Запорізька, Полтавська, Рівненська, Кіровоградська, Херсонська та Чернівецька області відноситься до територій з достатнім рівнем гендерної нерівності.

Найгірша ситуація у Вінницькій, Дніпропетровській, Сумській та Черкаській областях, де найвищий показник.

З таким рівнем гендерної нерівності Україна належить до країн з високим рівнем людського розвитку. Важливо зазначити, що цей показник вищий, ніж у багатьох європейських державах.

Однак, щоб відповідні заходи були дійсно ефективними, політики повинні враховувати місцеві особливості. Усунення гендерної дискримінації в багатьох випадках буде залежати від розуміння проблеми, відповідного гендерного просвітництва, знання міжнародних стандартів та успішних прикладів досягнення гендерної рівності.

РОЗДІЛ 3 ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ГРОМАДОЮ: КЕЙС ГЛИБОЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

3.1 Соціально-економічна характеристика Глибоцької територіальної громади

Глибоцька селищна територіальна громада (ТГ) розпочала свою діяльність в жовтні 2015 року. До її складу увійшли такі населені пункти:

- селище Глибока - 9 376 осіб;
- село Червона Діброва - 674 особи;
- село Димка - 1 891 особа;
- село Михайлівка - 760 осіб;
- село Черепківка - 2116 осіб;
- село Стерче - 1254 особи;
- село Новий Вовчинець - 335 осіб;
- село Опришени - 2454 особи;
- село Слобідка - 470 осіб.

Загальна площа Глибоцької селищної ТГ сягає 138, 059 квадратних кілометрів. Глибоцька громада розташована у двох природно-кліматичних зонах: лісостеповій та передгірській. Її надра багаті на родовища будівельних матеріалів (глина, суглинки, гравій, галька, мінеральна вода) [9].

Станом на 1 січня 2024 року: лісовий фонд: 3671,0398 га, Землі комунальної власності: 635,8764 га, землі водного господарства: 259,6624 га, землі сільськогосподарського призначення: 8646, 8085 га.

Інші землі: землі промисловості – 31, 6967 га, землі транспорту та зв'язку: 296, 2833 га, забудовані землі – 939, 9521 га, землі природо-охоронного призначення – 9, 0 га.

Загальна кількість населення Глибоцької селищної ради станом на 1 січня 2024 р. сягає 19 139 осіб, з яких 9 226 мешкають у селищі Глибока.

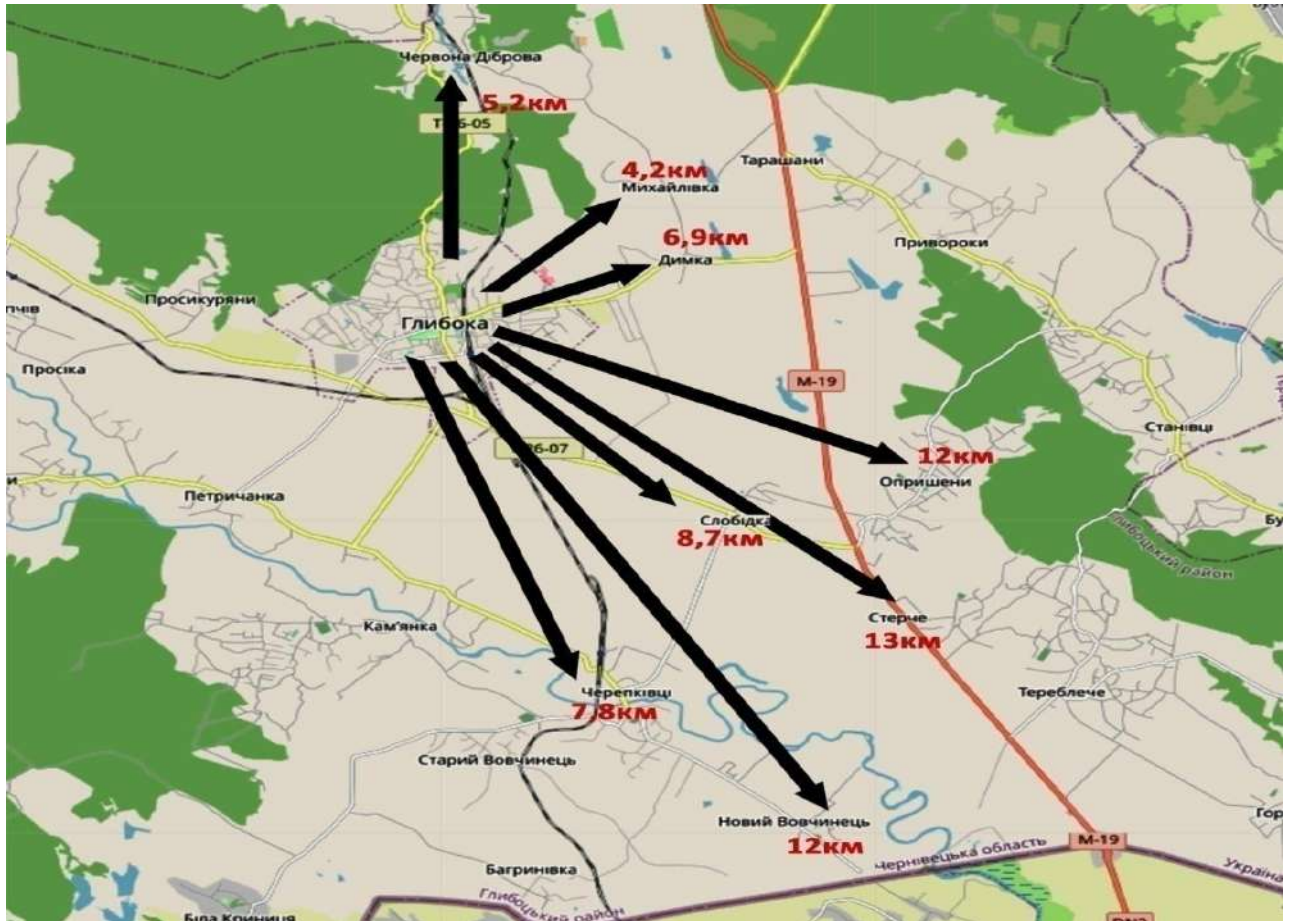

Рис. 12. Розташування Глибоцької селищної територіальної громади. Джерело: [30].

Із загальної кількості зареєстрованих ВПО в громаді:

- 70,5% - українці;
- 27,1% - румуни;
- 0,36% - молдавани;
- 0,35% - поляки;
- 1,69% - інші національності.

Економіко-географічна характеристика населених пунктів, що входять в

Глибоцьку селищну раду територіальної громади

Глибока – невелике місто Чернівецької області, яке є головним вузлом Глибоцької селищної територіальної громади. Глибока – невелике містечко в Чернівецькій області, засноване в 1438 році. Глибока, яка з 1919 по 1940 рр. була відома як Адінката, у 1956 р. стала селищем міського типу.

Селище названо за своїм географічним положенням, розташованим у глибокій долині. Область розташована на південному заході, приблизно за 30 км від Чернівців. Село розташоване вздовж залізниці Чернівці — Бухарест та її відгалужень на

Сторожинець і Красноільськ. Крім того, поруч розташована залізнична станція Глибока-Буковинська. таке речення: Є також значні автомобільні дороги: Чернівці — Порубне, Вижниця — Порубне, Глибока — Герца.

Село має природні ресурси, зокрема лікувальні грязі неорганічного походження, які знаходяться на території громади. У майбутньому цю землю можна використовувати для розвитку туристичного сектору, оскільки грязі мають відмінні хімічні властивості та лікувальні властивості [9].

Глибока не лише мальовниче селище, але й розвинена громада. Окрім мальовничих краєвидів, багатой історії та унікальних природних ресурсів, Глибока може пишатися й розвиненою інфраструктурою та наявністю численних закладів, що забезпечують потреби громади.

Освітні та культурні заклади:

- Глибоцький ліцей;
- Глибоцька гімназія;
- Дитячий навчальний заклад "Сонечко";
- Глибоцька музична школа;
- Глибоцька художня школа;

Заклади охорони здоров'я:

- Глибоцький центр первинної медико-санітарної допомоги;
- Глибоцька центральна районна комунальна лікарня;

Інші важливі заклади:

- Районний будинок творчості та дозвілля;
- чотири фонди;
- бібліотеки;
- відділення зв'язку "Укрпошта" і "Нова пошта";
- відділення ПАТ "Державний ощадний банк України" і ПАТ Комерційний Банк "Приватбанк";
- аптеки;
- друкарня;
- СТО;
- автозаправки;
- ТзОВ "ГАЛС";

- торгові заклади й заклади громадського харчування.

Село Михайлівка, яке до 1946 року називалося Мигучени, є центром Михайлівської сільської ради. З листопада 2015 року воно також належить до Глибоцької селищної ради територіальної громади. Розташоване на річці Котівці, за 6 кілометрів від Глибокої та залізничної станції Глибока-Буковинська. Географічні координати: 48°06'57" пн. ш. 25°58'27" сх. д.

Село Червона діброва раніше підпорядковувалося Михайлівській сільській раді. З листопада 2015 року воно також належить до Глибоцької селищної ради територіальної громади.

Село Червона діброва розташоване на 2 річках, а саме Дереглуй і Котовець, географічні координати яких становлять 48° 08'12' північної широти. 25 ° 56'18' східної довготи [8].

Територія села була вперше заселена в 1497 році в результаті битви поляків під проводом короля Яна Ольбрахта, в якій поляки зазнали великої поразки від молдавського майстра Яна III. Згадується у зв'язку з армією Стефана. У центрі села знаходиться дерев'яна Дмитрівська церква, будівництво якої було завершено в 1882 році.

На околиці села, в Кичерському урочищі, в 2003 році українцями Валерій Чоботар і Валерій Одайський почали розробку справжньої козацької Січі під назвою Дібровська Січ.

Череповець та Новий Вовчинець увійшли до складу Глибоцької ТГ у 2018 році. Відстань до Глибокої, яка проходить по шосе Т2607, становить приблизно 8 км і 12 км. на залізничній станції села, географічні координати 48° 01'05" на північ, знаходиться контрольний пункт на румунському кордоні Вадул-Сірет-Вікшани..

Стерче входив до складу Стерчанської сільради. З 2019 року село входить до складу Глибоцької ТГ. Село знаходиться за 13 км від районного центру села Глибока [8].

Село Опришени має багату і унікальну історію. Більшість жителів села складають румуни, що становить 96, 36% від загальної кількості населення. Село Опришени розташоване на березі двох річок, а саме річок Котовець і Опришанка, які є притоками річки Сірет. Загальна площа села становить 6,22 квадратних кілометра. Через село проходить міжнародна автомагістраль, що з'єднує Україну і Румунію.

Село Димка входило до складу Димківської сільради. З 2021 року він входить до

складу Глибоцької селищної ради.

Грибоцька територіальної громади межує з громадами Великокучурівська, Терблеченська, Тарашанська, Сучевенська та Кам'янецька.

Економічний потенціал територіальної громади

Економічна діяльність жителів здійснюється в сільському господарстві та переробній промисловості, садівництві й державному секторі, на невеликих місцевих підприємствах у сфері торгівлі й послуг і т.д. він спрямований на вивчення.

Серед характерних позитивних факторів Глибоцької спільноти, які відрізняють її економічно. Ефективна робота таких малих сільськогосподарських підприємств (виробництво молока та молочних продуктів, бджільництво / апітерапія, розведення кіз та риби), діяльність найбільших імпортерів та виробників кімнатних рослин в Україні, середніх підприємств, які займаються харчовою промисловістю, дослідженнями і виробництвом бізнес-центр "Еко-Органік" для інноваційні технології (в садівництві, комерційна діяльність, що включає вирощування лікарських рослин і горіхи високоврожайних сортів (дослідження і виробництво), а також вирощування фруктів).

Станом на 1.01.2024 р. на території громади перебував 971 малий та середній бізнес, 297 юридичних осіб та 674 індивідуальних підприємців [8].

Найбільшу частку займають сільськогосподарські підприємства. Варто відзначити, що в галузевій структурі сільського господарства переважає рослинництво. Сільськогосподарський сектор громади спеціалізується на вирощуванні зернових та технічних культур. Сільськогосподарські підприємства збільшують посівні площі, такі як пшениця, жито, ячмінь, кукурудза, овес, соняшник, соя та ріпак.

На території громади функціонує 189 закладів торгівлі, 12 СТО, 7 АЗС, 20 аптек та 43 заклади громадського харчування.

За рахунок бюджету громади на її території функціонують:

У галузі *охорони здоров'я*: КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги Глибоцької селищної територіальної громади», до складу якого входять:

- 9 закладів охорони здоров'я: 4 амбулаторії загальної практики сімейної медицини смт. Глибока, с. Черепківці, с. Опришени, с. Стерче; 5 фельдшерських.

**Показники соціально-економічного розвитку
Глибоцької селищної ради територіальної громади**

	Найменування показника	Одиниця виміру	Значення показника у 2023 році	Значення показника у 2024 році	2024 рік у відсотках до 2023 року
	I Демографічна ситуація				
1	Чисельність постійного населення	осіб	19 139	20 322	106, 2
2	Чисельність постійного населення віком 16 - 59 років	осіб	10 664	11 324	106, 2
3	Кількість дітей віком до 16 років	осіб	4 663	4 060	87, 1
4	Демографічне навантаження на 1000 осіб працездатного віку	%	56	56	
5	Природний приріст (скорочення) населення	осіб	-33	-25	
6	Кількість зайнятого (працюючого) населення				
7	Внутрішня міграція населення в межах населених пунктів територіальної громади.	осіб	-67	-267	
8	Чисельність осіб з інвалідністю, з них:	осіб	666	690	-
	діти віком до 18 років:	осіб	86	86	-
9	Контингент, який потребує соціальної підтримки	осіб	4 507	4 785	
10	Кількість зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб	осіб	2 212	1 183	-
	II Економічна ефективність				
11	Обсяг капітальних інвестицій на 1 особу	грн.	102, 7	378, 9	
12	Кількість підприємств малого та середнього бізнесу на 1000 осіб наявного населення	одиниць	18	21	116, 0
13	Кількість кооперативів	одиниць	2	2	100, 0
	у тому числі:				
	обслуговуючих сільськогосподарських		2	2	100, 0
	виробничих сільськогосподарських		-	-	
	споживчих		-	-	
14	Загальна протяжність автошляхів з твердим покриттям	км.	244,6	244,6	100, 0
15	Кількість проектів регіонального розвитку, що реалізуються на території громади у тому числі за рахунок:	одиниць	1		
	коштів державного фонду регіонального розвитку				
	коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад		-	-	-
	інших джерел		1	-	
16	Обсяг фінансування проектів регіонального розвитку, що реалізуються на території громади	тис. грн.	2 291, 38	-	
	за рахунок державного бюджету				
	за рахунок місцевого бюджету		1 417, 370	-	

	за рахунок інших джерел		874, 005	-	
	III Фінансова самодостатність				
17	Доходи загального фонду бюджету територіальної громади (без трансфертів) на 1 особу	грн.	4836, 3	4987, 7	103, 1
18	Капітальні видатки бюджету територіальної громади (без трансфертів) на 1 особу	грн.	55, 36	340, 26	614, 6
19	Питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах громади	%	9, 7	9, 2	
20	Рівень дотаційності бюджетів (частка базової дотації в доходах загального фонду бюджету територіальної громади (без урахування субвенцій))	%	8, 2	11, 4	
21	Частка видатків бюджету розвитку в загальному обсязі видатків територіальної громади (без урахування власних надходжень бюджетних установ)	%	0, 63	3, 8	
22	Обсяг надходжень до бюджету територіальної громади від сплати податку на доходи фізичних осіб на 1 особу	грн.	3345, 2	3274, 5	97, 9
23	Обсяг надходжень до бюджету територіальної громади від плати за землю на 1 особу	грн.	464, 7	379, 9	81, 8
24	Обсяг надходжень до бюджету територіальної громади від сплати єдиного податку на 1 особу	грн.	482, 3	592, 1	122, 8
25	Обсяг надходжень до бюджету територіальної громади від сплати акцизного податку на 1 особу	грн.	195, 0	337, 0	172, 8
26	Обсяг надходжень до бюджету територіальної громади від сплати податку на нерухоме майно на 1 особу	грн.	64, 9	81, 0	124, 8
27	Частка видатків місцевого бюджету на фінансування пільг, соціальних послуг, гарантій та житлових субсидій у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення»	%	3, 7	3, 1	
	IV Якість та доступність публічних послуг				
28	Частка домогосподарств, що мають доступ до фіксованої широкосмугової мережі Інтернет, у загальній кількості домогосподарств територіальної громади	%	100, 0	100, 0	100, 0
29	Кількість лікарів загальної практики – сімейних лікарів міської ради	осіб	12	12	100,0
30	Середня наповнюваність групи дошкільного навчального закладу територіальної громади	осіб	19, 3	21, 1	106, 32
31	Частка дітей дошкільного віку охоплена дошкільними навчальними закладами, у загальній кількості дітей дошкільного віку	%	61, 4	58, 9	95, 9
32	Середня наповнюваність класів загальноосвітньої школи територіальної громади	осіб	19, 7	19, 6	99, 4

	населених пунктів територіальної громади				
44	Частка домогосподарств, в яких створенні об'єднання співвласників багатоквартирних будинків у загальній кількості домогосподарств територіальної громади	%	0,19	0,19	100
45	Кількість установ соціального призначення	одиниць	1	1	100
	з них (за ДБН В.2в1-17.62006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення»):		-	-	100
	повністю доступні	одиниць	-	-	
	частково доступні	одиниць	1	1	
	недоступні	одиниць			
46	Кількість спеціальних паркувальних місць транспортних засобів для інвалідів біля будівель	одиниць	9	9	100
47	Частка домогосподарств, забезпечених централізованим газопостачанням, у їх загальній кількості	%	60,0	80,0	133,0
48	Кількість фізичних осіб підприємців на 1000 населення	%	28,0	28,0	100,0
49	Кількість закладів культури (бібліотек, клубів, кінотеатрів тощо) на 1000 населення	одиниць	21	21	100
50	Кількість закладів фізичної культури і спорту (стадіонів, спортивних клубів тощо) на 1000 населення	одиниць	3	3	100

Джерело: [30].

На 2024 рік затверджено дохідну частину бюджету в сумі 198 094, 7 тис. грн., в тому числі:

- власні надходження – 117 385, 3 тис. грн.;
- освітня субвенція – 65 515, 6 тис. грн.;
- базова дотація – 8 550, 1 тис. грн.;
- субвенції з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам – 6 643, 7 тис. грн.

3.2. SWOT аналіз Глибоцької територіальної громади.

Одним з важливих методів аналізу факторів внутрішнього й зовнішнього середовища територіальної громади є SWOT аналіз. Цей метод аналізу дозволяє виявити внутрішні характеристики громади, які, з огляду на довгострокову перспективу, стратегічне бачення й обрані пріоритети розвитку, можна розглядати як її конкурентні переваги або ж як недоліки; враховуючи відкритий характер системи, якою також є будь-яка територіальна громада, для повноти картини, на нашу думку,

необхідним є виокремлення можливостей, які формують сприятливе підґрунтя для її розвитку, і загроз, котрі його стримують.

Визначення найвагоміших факторів середовища Глибоцької територіальної громади здійснювалось за трьома напрямками, які дозволяють комплексно оцінити стан й перспективи її розвитку. Окремому аналізу підлягали також чинники, класифіковані як складові адміністративного середовища яке формує інституційну спроможність громади. Результати аналізу подано в табличній формі.

Таблиця 3.

Характеристика чинників адміністративного середовища	
Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вагомий кадровий ресурс адміністративно-управлінського апарату як колишнього районного центру; 2. Ефективно діючий Центр надання адміністративних послуг (з 2 віддаленими робочими місцями); 3. Досвід участі у проектах (в т. ч. міжнародних), що сприяють розвитку громади; 4. Налагоджена співпраця з партнерськими громадами за кордоном. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складнощі управління комунальним майном, спричинена неупорядкованістю майнових прав колишніх районних об'єктів.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Використання потенціалу транскордонної співпраці Румунія – Україна; 2. Міжнародні та національні програми технічної допомоги місцевому самоврядуванню; 3. Впровадження практики формування кадрового резерву місцевого самоврядування; 4. Навчально-методична підтримка в рамках державних та міжнародних програм. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розбіжність темпів зростання обсягу делегованих на місцевий рівень функцій та їхнього фінансового забезпечення; 2. Непрозорість процедур розподілу зовнішніх ресурсів для громад з державних фондів на обласному рівні; 3. Недостатній рівень знань серед широкого загалу основ функціонування місцевого самоврядування; 4. Скорочення дохідної частини місцевого бюджету (зменшення надходжень від закріплених загальнодержавних податків та зборів, скорочення міжбюджетних трансфертів); 5. Складність приведення усіх структурних підрозділів та сфер, за які відповідає місцева влада до діяльності в умовах пандемії; 6. Недостатній рівень співпраці з податковою службою в питанні перевірки податкової бази громади.

Характеристика чинників інфраструктури і просторового планування

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Добре сполучення більшості сіл громади з її адміністративним центром; 2. Добре сполучення з обласним центром (регулярні автобусні рейси); 3. Діючий міжнародний залізничний вузол в с. <u>Черепківці</u> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поганий стан місцевих доріг (обласного підпорядкування і комунальних); 2. Відсутність актуальної містобудівної документації населених пунктів громади; 3. Невисокий відсоток доступності мешканців до мережі централізованого газопостачання, водопостачання та водовідведення (лише частково в Глибокій); 4. Зношеність мережі централізованого водопостачання та водовідведення (труби, очисні споруди); 5. Стан водних ресурсів гірської річки Серет, який в окремі періоди часу унеможливує постачання питної води мешканцям Глибокої (у ситуації переповнення річки та високого її замулення); 6. Відсутність повноцінної бази даних земель/нерухомості; 7. Недостатньо розвинена мережа вуличного освітлення; 8. Зношеність об'єктів публічного користування, перейнятих з району на баланс громади; 9. Високий рівень зношеності основних фондів комунального підприємства.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Державні і міжнародні програми розвитку технічної інфраструктури; 2. Застосування комплексного підходу до організації життєвого простору населених пунктів громади (містобудівна документація, безпека руху, модернізація комунальних мереж); 3. Проведення геолого-розвідувальних робіт для виявлення можливостей/ місця нових джерел питної води (артезіанських свердловин); 4. Формування власного реєстру нерухомості, що знаходиться на території громади. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Масштабний вихід з ладу мережі централізованого водопостачання та водовідведення; 2. Відсутність протипаводкової інфраструктури; 3. Недостатнє фінансування утримання доріг обласного значення.

Характеристика чинників навколишнього середовища і туризму

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність в громаді ефективно діючих з чітким економічним профілем підприємств, що становлять вагому частину економічного бази громади (фірма–лідер у сегменті інтернет-торгівлі домашніми квітами в Україні, виробництво твердих сирів та інших молочних продуктів, бджолиних продуктів тощо); 2. Вигідне з економічної перспективи розташування громади: близькість до Чернівців (міста з 260 тис. мешканців, важливого економічного центру, ринку збуту, ринку праці); неподалік від зовнішніх міжнародного митного переходу з Румунією; 3. Позитивний досвід практики сільськогосподарської кооперації (2 успішно діючі с/г обслуговуючі кооперативи); 4. Наявність в громаді вільних земельних ділянок з інвестиційним потенціалом (зокрема, логістичним); 5. Деревообробка, IT. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Занижена місцева податкова база внаслідок незадекларованого використання земель сільськогосподарського призначення; 2. Невисокий рівень підприємницької та громадської активності у сільських населених пунктах громади; 3. Відсутність підведених комунікацій до територій-потенційних промислових/логістичних майданчиків; 4. Недостатні зусилля у сфері маркетингу громади як інвестиційно і туристично привабливої території; 5. Низький рівень свідомості господарюючих суб'єктів, широкого загалу в питанні вчасної та повної сплати податків.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Детінізація практики використання сільськогосподарських земель в комерційних цілях, легалізація працевлаштування; 2. Підтримка підприємницьких ініціатив з боку міжнародних фондів; 3. Використання розташування громади при міжнародному автошляху та найбільшому міжнародному пропускному пункті з Румунією для залучення інвесторів логістичного/ складського профілю; 4. Формування інтегрованого маркетингового інструментарію громади (у інвестиційному та туристичному напрямках): розроблення бренду громади, інвестиційних продуктів, системи заходів просування, організаційна підтримка. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Невизначеність щодо тривалості обмежень, спричинених поширенням <u>коронавірусної хвороби COVID-19</u>; 2. Відсутність дій у сфері легалізації повсюдної сірої сфери місцевої економіки – використання земель, реєстрація господарської діяльності, реєстрація працівників тощо; 3. Макроекономічна нестабільність.

Характеристика економічних чинників

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> Мультикультурні традиції громади – різномірний та оригінальний фольклор, кухня, обряди; Досвід проведення великих фестивалів, спортивних подій, на які приїжджають учасники зі всієї України; Історичні традиції, можливі до використання для розвитку туризму і рекреації: торговий шлях, прадавнє городище, легенди; Територія громади, приваблива для розвитку рекреації та туризму вихідного дня для мешканців Чернівців: місцева культура, кухня, водні об'єкти, терени, сприятливі для екстремального велоспорту. 	<ol style="list-style-type: none"> Відсутність координації на рівні громади діяльності у сфері туризму; Невисокий відсоток покриття громади системою централізованого збору та вивезення твердих побутових відходів; Наявність несанкціонованих сміттєзвалищ; Наявність природних бальнеологічних ресурсів (лікувальна глина в межах смт. Глибока); Низький рівень культури мешканців поводження з побутовим сміттям; Слабо розвинена туристична інфраструктура (готелі, кемпінги, тематичні заклади харчування тощо); Відсутність розроблених туристичних маршрутів,
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> Налагодження міжмуніципальної співпраці у сфері організації та управління комунальним господарством, розвитку туризму; Зростання популярності внутрішнього туризму (в т. ч. зеленого туризму), туризму «вихідного дня»; Розроблення одноденної (на кілька вихідних днів) туристично-рекреаційної пропозиції для мешканців Чернівців. 	<ol style="list-style-type: none"> Загроза повеней з боку річок Сирет та Дерелуй; Загроза зсувів ґрунтів, в т. ч. в місцях житлової забудови; Забруднення середовища через відсутність каналізації та очисних споруд; Карантинні обмеження, що стримують розвиток туристичної галузі; Слабкий рівень екологічного контролю за діяльністю господарюючих суб'єктів.

Таблиця 7.

Характеристика чинників людського та соціального капіталу

Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> Підвищення рівня ефективності надання освітніх і культурних послуг (формування мережі опорних шкіл, трансформація бібліотечної системи); Ремонт дороги з Червоної Діброви через Димку (підвищення доступності мешканців Червоної Діброви та Михайлівки до об'єктів громадського користування в центрі громади); Співпраця з громадськими організаціями (зокрема в рамках програми DOBRE) з метою підвищення громадської/ підприємницької активності мешканців; Залучення грантових коштів для покращення інфраструктури спорту, освіти, культури. 	<ol style="list-style-type: none"> Громадський супротив непопулярним, але необхідним до реалізації рішенням місцевої влади (таким як оптимізація освітньої мережі); Від'ємний сальдо природного приросту населення; Надмірне навантаження на місцеву мережу охорони здоров'я, спричинене неконтрольованим поширенням COVID-19; Активізація військових дій на межі з тимчасово окупованими територіями.

Напрямки, темпи та тенденції розвитку Глибоцької територіальної громади в значній мірі детерміновані чинниками зовнішнього середовища. Про те правильне

трактування впливу середовища, потенційних можливостей та загроз, які несе за собою їхня реалізація, що дозволяє сформувати проактивну позицію населення, за якої громада виступатиме не як об'єкт, а є суб'єктом управління процесами, що відбуваються.

3.3 Розрахунок індексу гендерної нерівності (ГІІ) досліджуваного регіону

Нинішня демографічна ситуація в Глибоцькій територіальній громаді сформувалася під впливом історичного розвитку району, природного і механічного переміщення населення. Станом на 1 січня 2024 р. Загальна чисельність населення Глибоцької територіально громади становить 20 322 особи. З них чоловіче населення становить 8 128 осіб, а жіноче - 12 193 осіб.

Віковий та гендерний та склад населення відображає загальні демографічні тенденції в регіоні та в країні в цілому. Жіноче населення перевищує чоловіче на 12 %. Економічно активне населення у віці від 18 до 59 років становить близько 58 % від загальної кількості населення, тоді як населення пенсійного віку становить понад 22 % [24].

Таблиця 7

Кількість та статева структура населення Глибоцької ТГ

Жінки		Чоловіки		Всього
К-сть осіб	%	К-сть осіб	%	К-сть осіб
12 193	56	8 128	44	20 322

На території Глибоцької селищної ТГ за останній період народилося 143 дитини, з них 65 хлопчиків і 78 дівчат. Померло 129 осіб з яких 76 – чоловіки і 53 – жінки (див. дод Є).

Кількість працюючих на території Глибоцької ТГ – 9 324 осіб, з яких 49 % становлять жінки. За даними Глибоцького районного центру зайнятості станом на 01.01.2022 року на обліку перебуває 395 безробітних.

Використавши дані гендерного паспорту Глибоцької селищної ТГ (див. дод. Є) нами розраховано індекс гендерної нерівності (ГІІ) для регіону дослідження. Для його розрахунку, як зазначалось в п.1.3., використано комбінований показник, що

демонструє досягнення країни з точки зору рівності статей.

Таблиця 9

Індексу гендерної нерівності (ГІІ) у Глибоцькій ТГ

Стать	Здоров'я		Розширення прав і можливостей		Ринок праці	Індекс гендерної нерівності
	Коефіцієнт материнської смертності	Коефіцієнт народжуваності серед підлітків	Представництво в органах влади %	Рівень грамотності %	Показник активності %	
Глибоцька ТГ						
Жінки	8,2	28,6	16	95,4	57,6	0,19
Чоловіки			84	96,1	63,5	

Для розрахунку гендерної нерівності (ГІІ) для Глибоцької селищної територіальної громади на 2024 рік нами використано такі статистичні показники:

- смертність жінок від причин пов'язаних з вагітністю, пологами та ускладненнями післяпологового періоду – 1 особа;
- народжуваність серед підлітків (у віці від 15-19 років) – 2 особи;
- представництво жінок в органах влади Глибоцької ТГ – 7 а чоловіків – 26 осіб;
- рівень грамотності для жінок – 94,2%
- показник економічної активності на ринку праці для жінок становить 57,6 %, для чоловіків він вищий – 63,5 % (див. дод. Є).

Методика розрахунку подана в п.1.3.

Таким чином, індекс гендерної нерівності ГІІ у Глибоцькій селищній ТГ становить 0,19, що значно менше ніж в Чернівецькій області (0,25) та в середньому по Україні (0,23). Регіональний індекс розрахований для Глибоцької ТГ відрізняється від національного на 0,04 а в порівнянні з Чернівецькою областю 0,06.

Таблиця 10

Розрахунок індексу гендерної нерівності (ГІІ) для Глибоцької селищної ТГ

Гендерні групи	Агрегування в рамках гендерних груп	Агрегування з використанням гармонійної середньої величини	Середнє геометричне середніх арифметичних величин для кожного індикатора	Індекс гендерної нерівності
Глибоцька селищна ТГ				
Жінки	0,333	0,58	0,475	0,19
Чоловіки	0,827			

Варто наголосити, що чим ближчий показник до 0, тим менша гендерна нерівність. Визначений нами індекс гендерної нерівності ГІІ 0,19 у регіоні дослідження говорить про низький рівень гендерної нерівності, тобто, про відносний гендерний паритет.

3.4. Дослідження щодо гендерних потреб жителів Глибоцької селищної територіальної громади: проблеми та шляхи їх вирішення

У ході дослідження виявлено, що на сучасному етапі більшість політиків в управлінні громадами є гендерно-сліпими. Утім, варто враховувати практичні та стратегічні потреби мешканок та мешканців громади які можуть бути різними.

Під час роботи над темою нами було проведено соціологічне дослідження методом інтерв'ювання щодо виявлення потреб у розрізі гендерних співвідношень у жителів Глибоцької селищної територіальної громади з метою пошуку можливостей їх задоволення та покращення гендерного підходу в управлінні громадою.

Нами опитано 145 респондентів, якими були жителі Глибоцької селищної територіальної громади різних соціальних груп (держслужбовці, вчителі, лікарі, безробітні та ін.) та вікових категорій (див. дод. Ж).

Опитування показало, що серед проблем, які найбільше турбують жінок Глибоцької селищної ТГ – це зростання цін, зниження рівня доходів, медичні послуги, економічна невизначеність, пенсійне забезпечення, еміграція молоді, якість освіти, призов в армію. Для чоловіків найважливішим було питання безробіття. Загалом, жінок та чоловіків турбують однакові проблеми їхнього щоденного життя.

Проте є проблеми, які турбують однаковою мірою як чоловічу так і жіночу стать. Це мирне врегулювання конфлікту в Україні, корупція у щоденному житті, інфляція, хвороби (див. рис. 13).

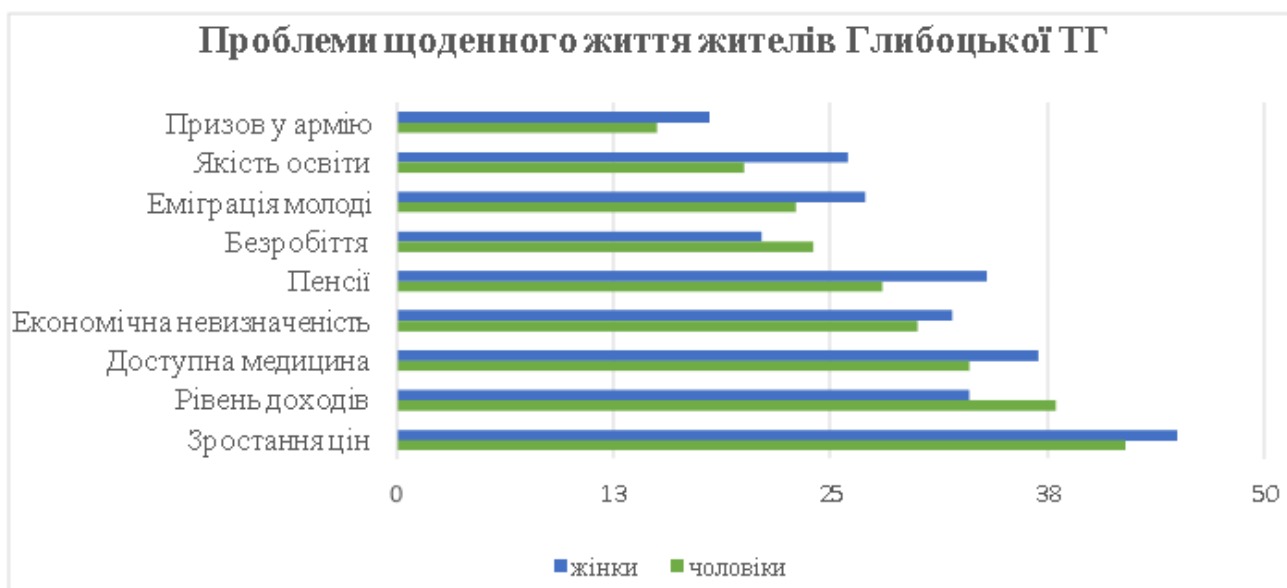

Рис. 13 Щоденні проблеми жителів Глибоцької селищної ТГ

Розроблено автором за даними власного соціологічного дослідження.

Обидві статті вважають, що важливо бути залученим до професійної діяльності і реалізувати свої здібності в певній сфері професійної діяльності (див. рис. 14).

Рис. 14 Економічна активність жителів Глибоцької селищної ТГ

Розроблено автором за даними власного соціологічного дослідження.

Щодо розподілу обов'язків у сім'ї половина респондентів вважають, що немає поділу ні жіночі та чоловічі обов'язки і відповідальність за їх виконання несуть обидві статті. Проте є суто чоловічі обов'язки, до яких респонденти віднесли захист країни (75%), побутовий ремонт (70%), матеріальне забезпечення сім'ї (67%), догляд за садом, городом (50%). До жіночих обов'язків віднесено приготування їжі для сім'ї (74%), прибирання дому (58%), купівля продуктів харчування (51%) (див. рис. 15). Як

бачимо гендерні стереотипи все ж характерні для жителів Глибоцької селищної територіальної громади.

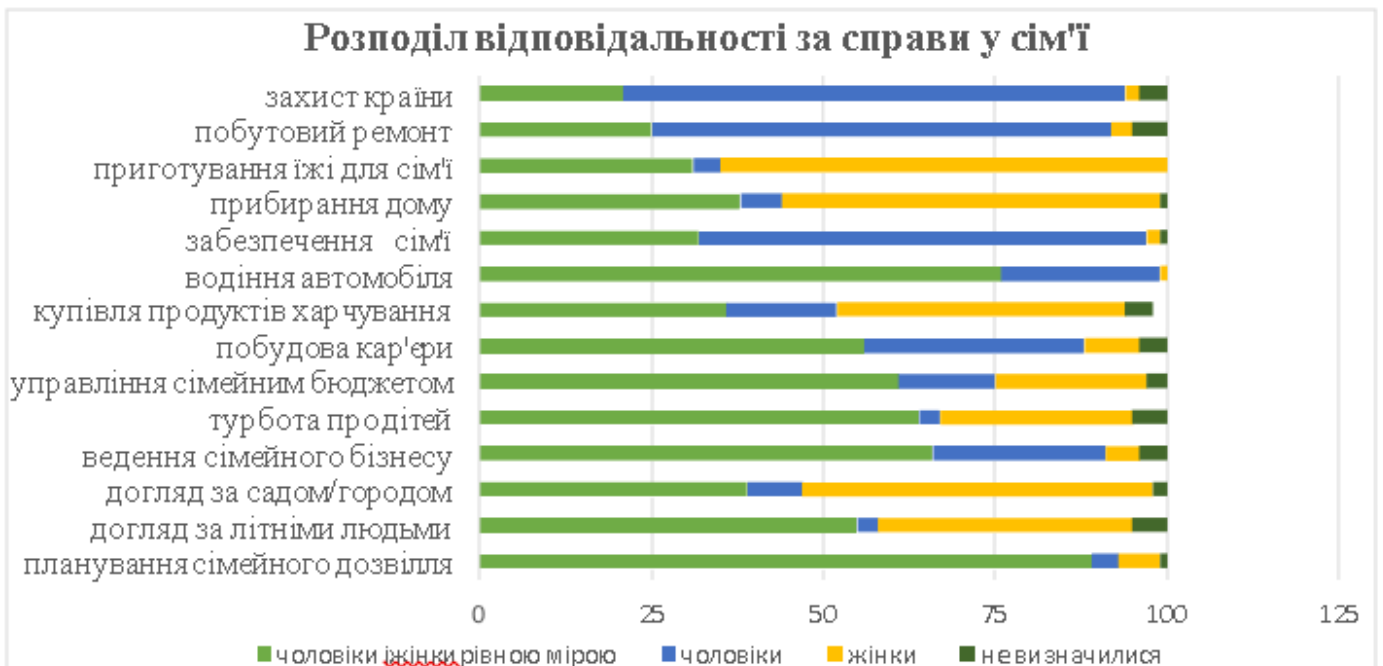

Рис. 15. Розподіл обов'язків у сім'ї за статтю

Розроблено автором за даними власного соціологічного дослідження.

Респондентам запропоновано дати відповідь на питання чому менше жінок ніж чоловіків призначають на керівні посади в органах місцевої влади. Так, 58% жінок відповіли, що не мають достатньої кваліфікації, 38% жінок не зацікавлені в роботі на керівних посадах, 69 % чоловіків відповіли, що жінки не достатньо жорсткі, щоб займати керівні посади (див. рис. 16).

Рис. 16. Причини гендерних диспропорцій на керівних посадах

Розроблено автором за даними власного соціологічного дослідження.

Варто відзначити, що 40% респондентів заявили, що чоловіки і жінки повинні бути однаково залучені в політичне життя. Крім того, 35% респондентів віддавали перевагу чоловікам на керівних посадах, а 25% - жінкам. З'ясувалося, що 22% жінок не

мали доступу до медичних закладів за декілька хвилин ходьби, 39% не надавали певні ліки або платні медичні послуги, 16% жінок скаржилися на проблеми з доступністю стоматологічних послуг, а 19% сільських жінок не отримували необхідну медичну допомогу. щодо операції.

Таким чином, завдяки проведеним соціологічним дослідженням можна визначити потреби жителів громади Глиботського анклаву в контексті гендерних відносин і шукати шляхи їх вирішення, що сприятиме впровадженню гендерного підходу в управління суспільством [28].

Варто зазначити, що гендерний аудит, моніторинг та оцінка реалізації політики рівних прав і можливостей для жінок і чоловіків не проводилися. Реалізація державної політики в галузі гендерної рівності забезпечується управлінням соціального захисту населення Чернівецької області державної адміністрації. Міністерство фінансів України реалізує проект міжнародної технічної допомоги "гендерний бюджет України " з 2015 року за фінансової підтримки шведської організації міжнародного співробітництва з метою розвитку. Темою гендерної політики в галузі досліджень активно займається Державна установа "Центр громадської діяльності "Синергія"", що надає значну підтримку гендерній рівності. У регіональному співтоваристві є Глибоцькі навчальні заклади, школа викладачів бюджетного менеджменту з гендерною орієнтацією. гендерна рівність в області досліджень.

ВИСНОВКИ

Результати аналізу та узагальнення теоретико-методологічної бази, а також вивчення даної проблеми є основою для наступних висновків:

1. Охарактеризовано теоретико-методологічну основу гендерно-соціально-географічних досліджень. У ході дослідження ми визначили, що гендерна географія - це соціогеографічна наука, яка вивчає регіональну скасування гендерних відносин у соціогеографічних процесах, регіональні особливості гендерної ідентифікації та визнання гендерних ролей у суспільстві.

Інструментами для оцінки гендерної рівності на національному та глобальному рівнях є ряд показників, а саме гендерні показники. 1. Одним з основних показників є Індекс гендерної нерівності (ГІІ), комбінований показник, який показує досягнення країни в області гендерної рівності і вимірює досягнення країни за 3 основними показниками: Репродуктивне здоров'я, громадянські права і можливості, а також економічна активність і можливості. на ринку праці.

2. Стали зрозумілі особливості реформ децентралізації, розпочатих в Україні в 2014 році. Якщо ми не розуміємо відмінностей у потребах різних груп чоловіків і жінок, наша діяльність і управління в регіональному співтоваристві будуть вважатися неефективними. Врахування гендерних аспектів в управлінні громадою ґрунтується на трьох ключових елементах: виявленні потреб, визначенні пріоритетів та наданні послуг з урахуванням гендерних аспектів.

3. Розраховується індекс гендерної нерівності (ГІІ) та аналізується його розподіл по регіонах України. Методика розрахунку апробована на прикладі Чернівецької області. Індекс гендерної нерівності ГІІ у Чернівецькій області становить 0,25. Його цінність є адекватним показником гендерної нерівності в регіоні. Варто відзначити, що чим ближче показник до 0, тим менше гендерна нерівність. Якщо ми порівнюємо показники гендерної нерівності G_{ii} , отримані в Чернівецькій області, з аналогічними показниками по всій Україні (0,23), регіональний Індекс відрізняється від Національного на 0,02, а індекс гендерної нерівності в Чернівецькій області відрізняється від Національного на 0,02.

Аналізуючи Індекс гендерної нерівності України в контексті адміністративних регіонів, варто зазначити, що найнижчі показники були у Львівській (0,17), Івано-Франківській (0,19) та Харківській областях (0,19). Ця позитивна ситуація обумовлена

високим рівнем грамотності жіночого населення, високими показниками здоров'я і представленістю жінок в уряді.

4. Станом на 1/1/2022 р. селище Грибока, в якому проживає 13 326 осіб, характеризується гендерним аспектом територіальної громади. З них 5811 чоловіків та 7515 жінок. У ході дослідження було розраховано Індекс гендерної рівності (ГІ) для ТГГ, який був значно меншим, ніж 0,19 у Чернівецькій області (0,25) та в середньому по Україні (0,23). Регіональний Індекс, розрахований для ТГ, відрізняється від Національного індексу на 0,04 порівняно з Чернівецькою областю - 0,06. Відповідно до групування значень індексу гендерної нерівності ГІ, ми можемо відзначити низький рівень гендерної нерівності в регіоні.

5. У ході дослідження ми провели соціологічне опитування, опитавши жителів анклаву Грибок, щоб виявити потреби в контексті гендерних відносин і знайти способи їх задоволення, а також розробити гендерний підхід в управлінні декомунізацією. Виявилось, що існують проблеми, однаково актуальні як для чоловіків, так і для жінок: мирне врегулювання конфліктів на Україні, корупція в повсякденному житті, інфляція, хвороби. В ході дослідження було встановлено, що гендерні стереотипи як і раніше характерні для жителів селища Глибок тг.

6. Були уточнені методи реалізації політики гендерної рівності в Чернівецькій області та співтоваристві Гриботського анклаву. У галузі досліджень реалізується проект міжнародної технічної допомоги "гендерний бюджет України". Тема гендерної політики в галузі досліджень активно розглядається державною установою "Центр громадської діяльності "синергія"", яка надає значну підтримку питанням гендерної рівності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гендерна рівність й органи управління виборчим процесом: Гід з кращих практик (Вашингтон, О.К., 2014 рік). URL: https://www.ifes.org/sites/default/files/gender_equality_and_emb_best_practices_gui_de_final_2.pdf.
2. Гендерної нерівності індекс в Україні та Європі, 2023 рік. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/03/08/infografika/suspilstvo/indeks-hendernoyi-nerivnosti-ukrayini-ta-yevropi>
3. Гендерний підхід у стратегіях місцевого економічного розвитку – посібник, Міжнародна організація праці, 2010 рік. URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/@emp_ent/@led/documents/publication/wcms_141223.pdf
4. Гендерні дослідження : прикладні аспекти : моногр. / В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді та ін. за наук. ред. В. П. Кравця / Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 448 с.
5. Гендерно чутливе бюджетування: гендерний аналіз програм, які фінансує держава. Рекомендації для службовців державних органів влади та органів місцевого самоврядування, ООН Жінки й інші партнери. URL: (<http://www.fes.kiev.ua/new/wb/media/genderresponsivebudgeting2015ukr.pdf>)
6. Глосарій і тезаурус на тему гендерної рівності, Європейський інститут із гендерної рівності, 2016 рік URL: <http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus/terms/1222>.
7. Гоголь-Саврій М. Гендерний підхід в Україні як проблема. Наукові записки. Серія : Педагогіка. 2011. № 5. С. 147-152.
8. Децентралізація та місцеве врядування як потенціал гендерної рівності (Київ 2011). URL: <http://www.slg-coe.org.ua/>
9. Жінки і чоловіки у Чернівецькій області. Статистичний збірник. Чернівці. – 2022 р. – 104 с.
10. Закон України: Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
11. Збалансована участь жінок і чоловіків у процесі прийняття рішень, дані аналітичного звіту за 2016 рік, Комісія з питань гендерної рівності, Рада Європи, URL: <https://rm.coe.int/analytical-report-data-2016-/1680751a3e>.

12. Звіт про гендерну рівність в Україні, USAID, 2017, URL: http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/pa00mq3k.pdf.
13. Індекс глобальної гендерної нерівності (Gender Global Gap Report), 2016; URL: <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report2016/economies/#economy=UKR>.
14. Мезенцева Н. І. Гендерна географія як новий напрям суспільно-географічних досліджень в Україні. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/5410/Мезенцева.pdf>.
15. Мезенцева Н., Кривець О. Гендерні суспільно-географічні дослідження в Україні. *Економічна та соціальна географія*. 2013. Вип. 1(66). С. 43–53. 15.
16. 1. Мезенцева Н., Кривець О. Гендер і географія в Україні : монографія. Київ : Ніка-Центр, 2013. 194 с.
17. 16. Мезенцева Н., Кривець О. Географічне дослідження гендерної ідентифікації в Україні. URL: http://www.geokyiv.org/pdf/KGA9/KGA_9_6_Mezentseva.pdf. (дата звернення:12.12.2020).
18. «Ми різні – ми рівні». Основи культури гендерної рівності: Навчальний посібник для учнів 9 – 12 класів загальноосвітніх навчальних закладів / за ред. О. Семиколєнєвої. К.: «К.І.С.», 2007. 176 с.
19. Місто рівності. Методика та кращі практики для рівних можливостей чоловіків і жінок, КЄМР, 2005 рік URL: http://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/town_for_equality_2005_en.pdf.
20. Набір інструментів з гендерної політики, Шведське Агенство з питань міжнародної співпраці та розвитку (SIDA) URL: <https://www.sida.se/English/partners/resources-for-all-partners/methodologicalmaterials/gender-tool-box/>.
21. Офіційний сайт Головного управління державної служби України: Оцінка співвідношення чоловіки/жінки в контексті гендерної політики. URL: <http://www.guds.gov.ua/>.
22. Пищуліна О. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України. Центр Разумкова. К.: Видавництво «Заповіт», 2016. 244 с.
23. Посібник щодо гендерної рівності на місцевому рівні, ОБСЄ, 2015 рік URL: <http://www.osce.org/bih/216636?download=true>
24. Про гендер простою мовою для громад URL: <http://civicportal.education>.

25. Результати першого етапу децентралізації в Україні 2014-2018 роки URL: <https://decentralization.gov.ua/about> .
26. Розширення прав і можливостей жінок для зміцнення політичних партій: посібник щодо сприяння участі жінок у політиці (НДІ та ПРООН, лютий 2012 рік) URL: <http://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/womensempowerment/empower-women-political-parties.html>.
27. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження : методологія, методи, методики. Навч. посібник. Одеса, Астропринт, 2009. 632 с.
28. Чубрей О.С., Маркевич І.С., Чубрей М.-А. Ю. Особливості розвитку гендерного підходу в галузі освіти. *Нова українська школа як простір формування ключових компетентностей учасників освітнього процесу: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (3 грудня 2020)*. Чернівці: ІППОЧО, 2020. С. 293–295.
29. Чубрей О. С., Чубрей М.-А. Ю. Горизонтальна гендерна сегрегація в закладах освіти України: соціологічне дослідження. / Priority directions of science and technology development. Abstracts of the 6th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kyiv, Ukraine. 20-22 February, 2021. Pp. 314-318.
30. <https://hlyboka-gromada.gov.ua>
31. Human Development Report 2016. Human Development for Everyone. URL: <http://hdr.undp.org/en/2016-report>.
32. Gender and Development: Critical Concepts in Development Studies: In 4 Vol. / Ed. By Janet Momsen. – London: Routledge, 2008.
33. Measuring Inequity: The 2012 Gender Equity Index <http://www.socialwatch.org/node/14365>
34. Social Institutions & Gender Index. 2014 Synthesis Report. OECD, 2014 <https://www.oecd.org/dev/development-gender/BrochureSIGI2015-web.pdf>
35. Women’s economic opportunity: A new global index and ranking http://graphics.eiu.com/upload/weo_report_June_2010.pdf
36. World Economic Forum <http://www.weforum.org>

ДОДАТКИ

СЕРТИФІКАТ

Марія Чубрей

успішно завершила онлайн-курс

«Про ґендер простою мовою для громад»

Курс проходив з 28 жовтня по 22 грудня 2019 року та охоплював наступні теми:

1. Що таке ґендер? Ґендерні стереотипи та ролі. Становище жінок та чоловіків в Україні.
2. Ґендер – вигадка донорів чи реальна користь для громад?
3. Як знання про ґендерну рівність дають можливість більш ефективно використовувати наявні ресурси громади?
4. Врахування ґендерних питань в управлінні громадою.

Модераторки: **Наталія Чермошенцева**

Наталія Кертичак

civicportal.org

Przemiany w regionie

№ сертифікату: GEN/45/2019

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ 2015-2018

найважливіші цифри першого етапу реформи

876 ОТГ*

вже створено в Україні

9 млн

людей мешкають в ОТГ

у 5-7 разів

у середньому зросли бюджети ОТГ

6298

проектів розвитку інфраструктури вже реалізовано в ОТГ за рахунок державної субвенції

2565

сільських старост працюють в ОТГ

123 сучасних центрів надання адміністративних послуг створено в ОТГ

1,5 млн га

земель с/г призначення за межами населених пунктів отримали ОТГ у власність

1170

громад скористалися механізмом співробітництва для реалізації спільних проектів

753

опорні школи та їхніх філій створено в регіонах

1228

технічних філій створено в регіонах

На **165,4 млрд грн** зросли власні доходи місцевих бюджетів: з 68,6 млрд грн у 2014 до 234 млрд грн у 2018

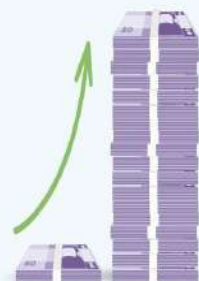

Більше **20** міжнародних проектів сприяють децентралізації в Україні

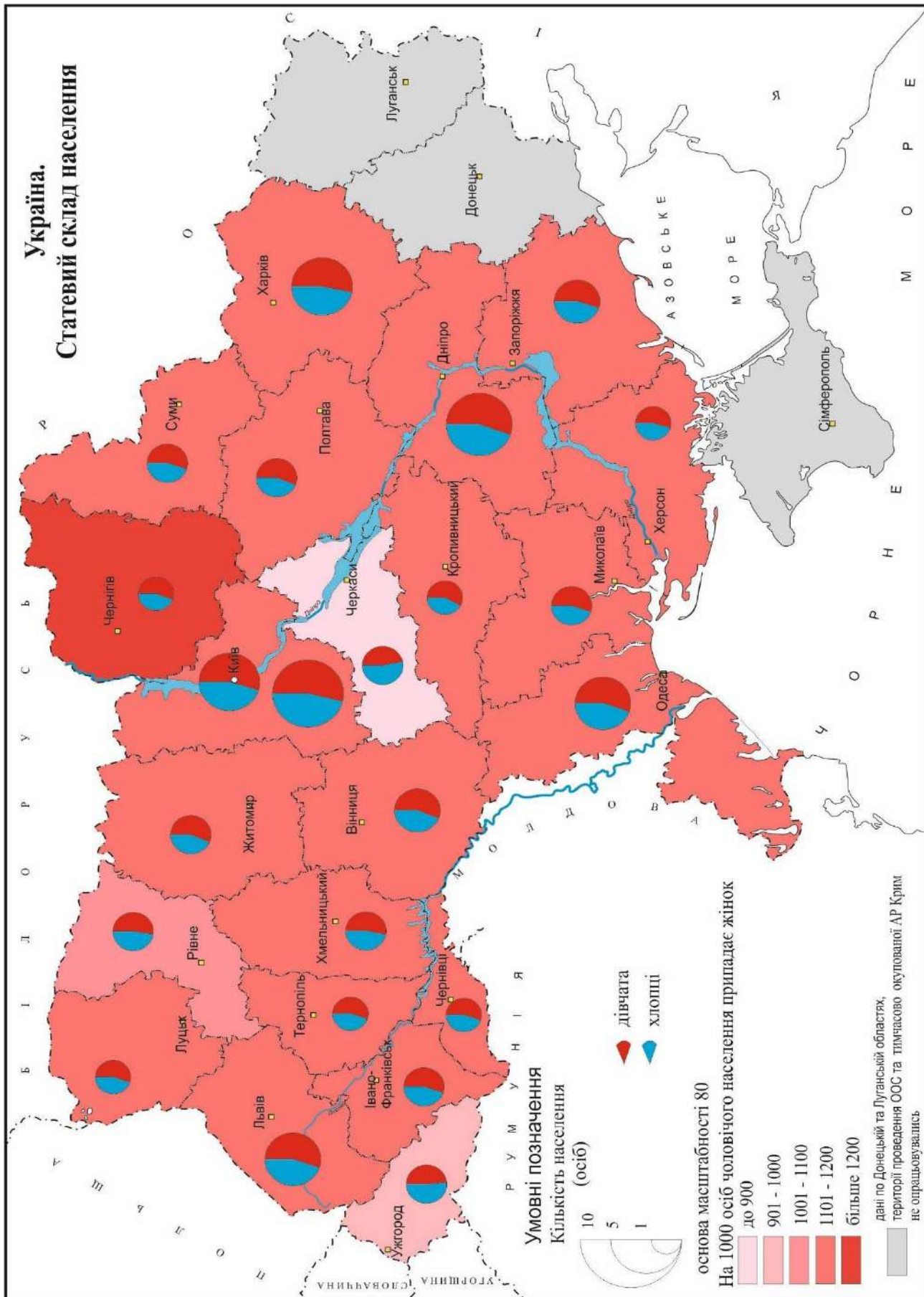
60%

українців вважають децентралізацію потрібною реформою

у 39 разів збільшилася державна підтримка розвитку регіонів та громад: з 0,5 млрд грн у 2014 до 19,37 млрд грн у 2018

* ОТГ - об'єднана територіальна громада

**Показники розрахунку
індексу гендерної нерівності в Україні**

Стать	Здоров'я		Розширення прав і можливостей		Ринок праці	Індекс гендерної нерівності
	Коефіцієнт материнської смертності	Коефіцієнт народжуваності серед підлітків	Представництво в органах влади %	Рівень грамотності %	Показник активності %	
Вінницька область						
Жінки 53,7	14,5	23,8	10,7	94,4	56,8	0,27
Чоловіки 46,3			89,3	95,7	67,5	
Волинська область						
Жінки 52,9	20,8	22,1	12,3	95,1	51,6	0,23
Чоловіки 47,1			87,7	96,9	60,3	
Дніпропетровська						
Жінки 54,3	35,4	21,4	13	94,5	56,2	0,27
Чоловіки 45,7			87	96,4	71,6	
Житомирська						
Жінки 53,5	25,5	27,7	12,8	94,7	58,7	0,26
Чоловіки 46,5			87,2	96,6	68,3	
Закарпатська						
Жінки 51,9	13,7	22,1	10	93,8	48,5	0,21
Чоловіки 48,1			90	95,5	51,4	
Запорізька						
Жінки 54,3	42,3	20,1	20	95	47,3	0,23

Чоловіки 45,7			80	96,1	52,6	
Івано-Франківська						
Жінки 52,7	18,2	20,9	14	94,8	49,9	0,19
Чоловіки 47,3			86	96	68	
Київська						
Жінки 53,8	11,2	23,2	13	95,6	55,7	0,2
Чоловіки 46,2			87	96,8	69,21	

Київ						
Жінки 53,7	12,8	7,5	18,3	95,7	61,3	0,24
Чоловіки 46,3			81,7	98	72,5	
Кіровоградська						
Жінки 54	28,15	29,5	17	94,2	54,5	0,25
Чоловіки 46			83	96,1	67,7	
Львівська						
Жінки 52,7	15,21	16,2	16,6	95	54,1	0,17
Чоловіки 47,3			85,4	96,7	67,6	
Миколаївська						
Жінки 53,7	9,3	30,7	16,6	93,9	46	0,20
Чоловіки 46,3			85,4	95,7	59,1	
Одеська						

Жінки 53	38,2	28,1	23,4	94,9	48,8	0,23
Чоловіки 47			76,6	97	64	
Полтавська						
Жінки 54	24,1	21,2	7	93,5	50,3	0,23
Чоловіки 46			93	95,8	58,8	
Рівненська						
Жінки 54,1	23,9	24,12	12,7	93,3	56,9	0,24
Чоловіки 45,9			87,3	96,1	68	
Сумська						
Жінки 54,1	40,9	19,5	13	94,1	58,2	0,26
Чоловіки 45,9			51	96,9	68,2	
Тернопільська						
Жінки 53,2	13,5	11,57	11	94,1	48,1	0,21
Чоловіки 46,8			89	96,2	54,2	
Харківська						
Жінки 53,7	11	17,4	9,7	94,6	58,5	0,19
Чоловіки			90,3	97	67,5	

Продовж. Додатку Д

Херсонська						
Жінки 53,6	22,1	29,6	17	93,9	53,9	0,24
Чоловіки 46,4			83	95,8	72,8	
Хмельницька						

Жінки 53,3	24,6	24,8	17	95,1	49	0,21
Чоловіки 46,7			83	96,6	53	
Черкаська						
Жінки 54	31,1	33,4	11,9	94,1	52,9	0,26
Чоловіки 46			88,1	96	60,9	
Чернівецька						
Жінки 52,9	24,1	24	8,5	94,2	43,4	0,25
Чоловіки 47,1			91,5	96,4	55,1	
Чернігівська						
Жінки 54,5	23,5	19,1	11	93,6	58,8	0,22
Чоловіки 45,5			89	95,9	66,5	

**Індекс гендерної нерівності GII (Gender Inequity Index)
в розрізі адміністративних областей України**

Гендерні групи	Агрегування в рамках гендерних груп	Агрегування з використанням гармонійної середньої величини	Середнє геометричне середніх арифметичних величин для кожного індикатора	Індекс гендерної нерівності
Вінницька область				
Жінки	0,264	0,4031	0,558	0,27
Чоловіки	0,852			
Волинська область				
Жінки	0,288	0,4273	0,555	0,23
Чоловіки	0,822			
Дніпропетровська область				
Жінки	0,278	0,4214	0,574	0,27
Чоловіки	0,870			
Житомирська область				
Жінки	0,28	0,4236	0,574	0,26
Чоловіки	0,869			
Закарпатська область				
Жінки	0,299	0,4205	0,5305	0,21
Чоловіки	0,762			
Запорізька область				
Жінки	0,275	0,4461	0,5677	0,23
Чоловіки	0,852			
Івано-Франківська область				
Жінки	0,304	0,4376	0,538	0,19
Чоловіки	0,772			
Київська область				

Жінки	0,333	0,4807	0,5950	0,20
Чоловіки	0,857			
м. Київ				
Жінки	0,294	0,439	0,579	0,26
Чоловіки	0,865			
Кіровоградська область				
Жінки	0,284	0,4252	0,5645	0,25
Чоловіки	0,845			
Львівська область				
Жінки	0,342	0,488	0,5875	0,17
Чоловіки	0,833			
Миколаївська область				
Жінки	0,321	0,4566	0,566	0,20
Чоловіки	0,811			
<i>Продовж. Додатку Е</i>				
Одеська область				
Жінки	0,276	0,4081	0,5285	0,23
Чоловіки	0,781			
Полтавська область				
Жінки	0,271	0,4016	0,523	0,23
Чоловіки	0,775			
Рівненська область				
Жінки	0,292	0,4358	0,5735	0,24
Чоловіки	0,855			
Сумська область				
Жінки	0,280	0,4597	0,5265	0,26
Чоловіки	0,854			
Тернопільська область				
Жінки	0,387	0,4640	0,5835	0,21
Чоловіки	0,780			
Харківська область				

Жінки	0,336	0,4807	0,5875	0,19
Чоловіки	0,839			
Херсонська область				
Жінки	0,324	0,4366	0,576	0,24
Чоловіки	0,866			
Хмельницька область				
Жінки	0,292	0,4716	0,595	0,21
Чоловіки	0,783			
Черкаська область				
Жінки	0,376	0,4357	0,5895	0,26
Чоловіки	0,803			
Чернівецька область				
Жінки	0,271	0,4040	0,5355	0,25
Чоловіки	0,8			
Чернігівська область				
Жінки	0,304	0,4484	0,576	0,22
Чоловіки	0,848			

**Витяг із гендерного паспорту Глибоцької ТГ Чернівецької області
(демографічні, географічні та економічні показники в ТГ)**

Назва ТГ	Глибоцька селищна територіальна громада
Дата створення	Листопад 2015
Населені пункти, які увійшли до складу ТГ	<ul style="list-style-type: none"> • с/мт Глибока • село Черепківці • село Михайлівка • село Червона Діброва • село Стерче
Розподіл населення в ТГ за статтю (станом на 01.01.2019 року)	13326 Чоловіки: 5811 осіб Жінки: 7515 на 12,7 % більше осіб
Розподіл населення в ТГ за віком (станом на 01.01.2019 року)	0 – 15 3041 осіб 18 – 59 років: 7136 осіб 60 + років: 3146 осіб
Розподіл народжених за статтю (за 2018 рік)	143 Чоловіки: 65 особи Жінки: 78 осіб
Відпустки по догляду за дитиною в ТГ (за 2018 рік)	365 осіб (жін;)
Розподіл померлих за статтю (за 2018 рік)	Всього: 129 Чоловіки: 76 особи Жінки: 53 осіб
Розподіл померлих за статтю та окремими віковими групами в ТГ (за 2018 рік)	7 – 17 років: 2 (чол;), 1 (жін;) 18 – 39 років: 8 (чол;), 6 (жін;) 40 – 59 років: 34 (чол;), 11 (жін;) 60 + років: 32 (чол;), 35 (жін;)
Шлюбний стан населення в ТГ (за 2018 рік)	Всього: 54
Розподіл осіб, які вступили до шлюбу, за віком (за 2018 рік)	18 – 39 років: 52 (чол;), 51 (жін;) 40 – 59 років: 2 (чол;) 60 + років: 1 (жін;)
Місце розташування ТГ в області. Близькість до обласного та районного центру	До обласного центру: 30 км До районного центру: - км

Кількість працюючого населення в ТГ з
розбивкою за статтю

4698

Чоловіки: 2822 осіб

Жінки: 1876 осіб

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)

Документ підписано у сервісі Вчасно (продовження)

Чубрей_М_А_бакалаврська_робота_нова_compressed.pdf

Документ відправлено: 18:58 19.06.2024

Документ отримано: 19:02 19.06.2024

Власник документу

Електронний підпис

18:58 19.06.2024

Ідентифікаційний код: 3766406743

Чубрей Марія-Анастасія Юріївна

Власник ключа: Чубрей Марія-Анастасія Юріївна

Час перевірки КЕП/ЕЦП: 18:58 19.06.2024

Статус перевірки сертифікату: Сертифікат діє

Серійний номер: 382367105294AF9704000000D9EC3900BA624E02

Тип підпису: кваліфікований

Отримувач документу

Електронний підпис

19:12 19.06.2024

Ідентифікаційний код: 2924509309

Трусій Оксана Миколаївна

Власник ключа: Трусій Оксана Миколаївна

Час перевірки КЕП/ЕЦП: 19:12 19.06.2024

Статус перевірки сертифікату: Сертифікат діє

Серійний номер: 382367105294AF9704000000FF802400A2DE8402

Тип підпису: кваліфікований